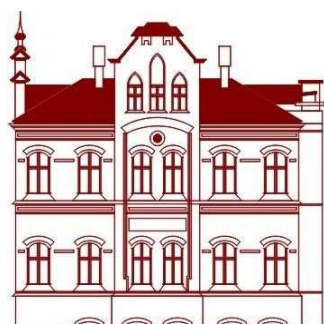

MIEJSKI OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
W LUBLIŃCU

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W LUBLIŃCU W 2021 ROKU**

Lubliniec, marzec 2022

Spis treści

I. Informacje ogólne	4
II. Pandemia koronawirusa a działalność MOPS.....	6
III. Pomoc środowiskowa.....	8
1. Praca i zadania pracowników socjalnych.....	8
2. Charakterystyka klientów Ośrodka	10
3. Projekt „Terapia metodą Tomatisa”	14
IV. Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15
1. Asystent rodziny – wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.....	15
2. Wypoczynek wakacyjny dla dzieci z rodzin objętych pomocą MOPS.....	18
3. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	19
4. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	20
5. Karta Dużej Rodziny.....	22
6. Zespół Interdyscyplinarny i procedura „Niebieskie Karty”	23
V. Wsparcie osób niepełnosprawnych i Zdrowie psychiczne.....	26
1. Usługi opiekuńcze	26
2. Domy Pomocy Społecznej.....	28
3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	30
4. Program “Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	31
VI. Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	33
1. Dom Dziennego Pobytu „Klub Seniora”	33
2. Stowarzyszenie Złote Lata.....	37
3. Inne działania na rzecz osób starszych	37
VII. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	38
1. Prace społecznie użyteczne.....	39
VIII. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.....	40
1. Punkt Konsultacyjny	40
IX. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	44
1. Program udzielania pomocy osobom bezdomnym.....	44
2. Świadczenia zdrowotne.....	46
3. Współpraca z Bankiem Żywności w Częstochowie.....	47
4. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.....	47

X. Dział Świadczeń Rodzinnych	48
1. Świadczenia rodzinne.....	51
2. Fundusz alimentacyjny	53
3. Świadczenie wychowawcze	55
4. Świadczenie „Dobry Start”	55
5. Program „Czyste Powietrze”	56
XI. Dział Finansowo - Księgowy	57
XII. Dział Administracyjno - Kadrowy	64
1. Zatrudnienie	64
2. Szkolenia	65
3. Struktura organizacyjna	67
XIII. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	68

I. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu został powołany Uchwałą Rady Miejskiej Nr 48/XIII/90 z dnia 27 kwietnia 1990 r. Ośrodek działa na podstawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zatwierdzonego uchwałą Nr 313/XXIX/2016 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 15 grudnia 2016 r. (z późn. zm.) oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 91/2008 Burmistrza Miasta Lublińca z dnia 23 czerwca 2008 r. (z późn. zm.). Głównym celem działalności Ośrodka jest wszechstronne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, najczęściej mającej podłoże materialne, zdrowotne czy też związanej z różnego rodzaju uzależnieniami. Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości są objęte zarówno pomocą materialną, jak i niematerialną. W ujęciu globalnym działania pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zdążają w kierunku przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz poprawy jakości życia mieszkańców naszej Gminy.

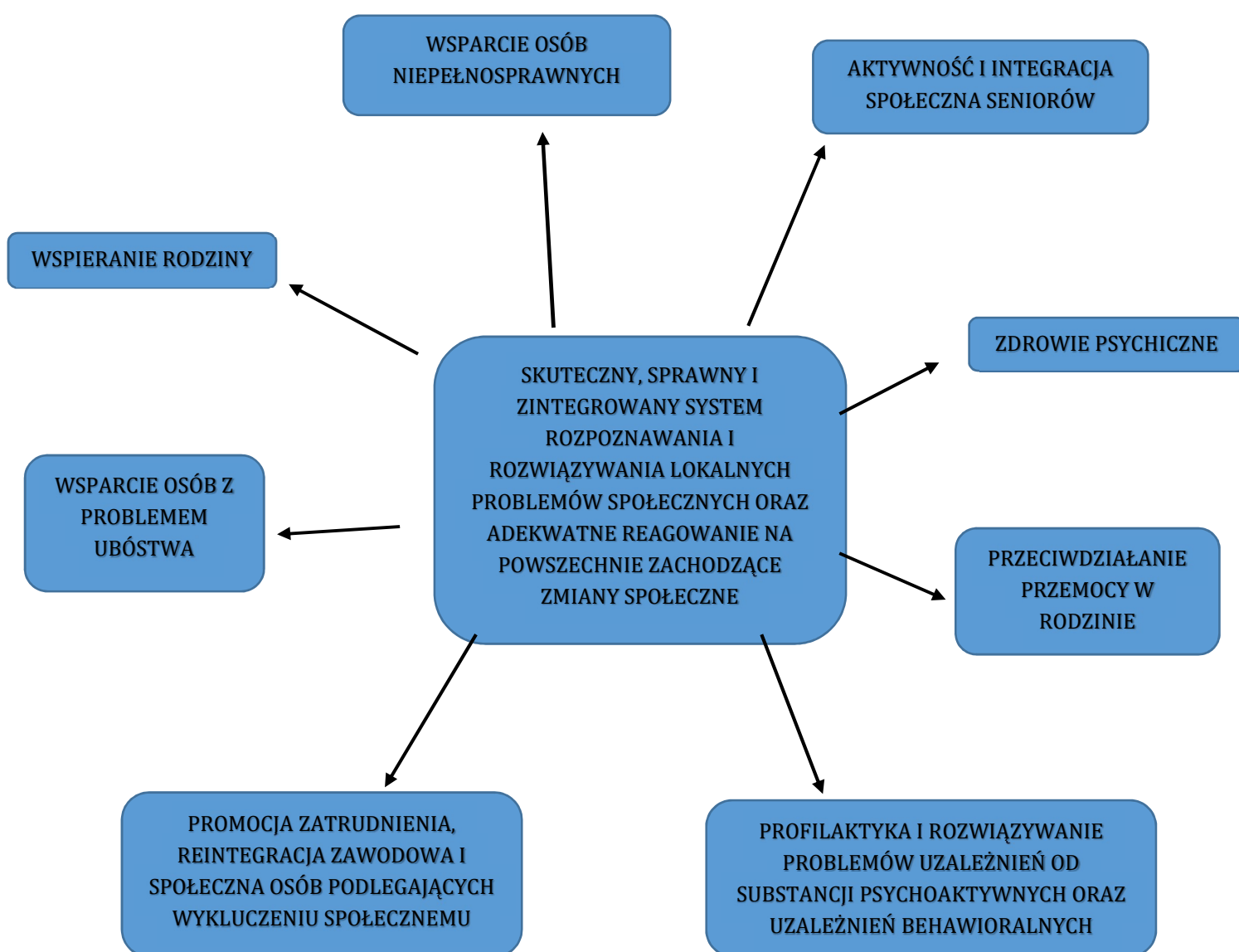
Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi zakres wykonywanych przez Ośrodek zadań są:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 roku poz. 2268 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 roku poz. 447),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 poz. 111 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 poz. 877 ze zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 poz. 1285 ze zm.),
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021r. poz. 1915)

Realizacja zadań w oparciu o ww. akty prawne odbywa się zgodnie z określonym w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026”. Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lubliniec jest realizowanie lokalnej polityki społecznej opartej na współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewniającej kompleksowe wsparcie rodzin i umożliwiającym mieszkańcom przezwyciężanie trudności życiowych, a także wskazanie

obszarów, które wymagają podjęcia działań usprawniających, określenie kierunku pożądanych zmian oraz narzędzi, które umożliwią pełne włączenie społeczne. Poniższy schemat przedstawia cel strategiczny oraz cele operacyjne, które są realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu.

Cel strategiczny i cele operacyjne „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata „2021 –2026”

II. PANDEMIA KORONAWIRUSA A DZIAŁALNOŚĆ MOPS

W 2021 roku zarówno w Polsce, jak i na całym świecie zmagano się z pandemią koronawirusa oraz jej konsekwencjami, w tym skutkami gospodarczymi, które mają znaczący wpływ na standard życia mieszkańców naszego kraju.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu działając na podstawie wprowadzonej na okoliczność pandemii ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 roku poz. 374 ze zm.), oraz kierując się zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dostosował pracę do panującej sytuacji w kraju i regionie. W 2021 roku obowiązywały następujące zmiany w działalności Ośrodka:

- dla obsługi klientów Ośrodka wygospodarowano na parterze budynku odrębne pomieszczenie wyposażone w biurko z ochronną szybą oraz w środki dezynfekujące;
- sprawy, które nie wymagały osobistej obecności załatwiane były drogą telefoniczną, drogą elektroniczną lub korespondencyjnie;
- w okresie od 1 stycznia do 2 maja 2021 roku działalność placówki Dom Dziennego Pobytu „Klub Seniora” w Lublińcu została zawieszona. Podopieczni zostali objęci opieką zdalną. Zaspokajane były wszelkie potrzeby bytowe związane z opieką medyczną, realizacją recept, zakupem opału, regulowaniem należności. Również usługa wyżywienia funkcjonowała nieprzerwanie i codziennie ciepły posiłek trafiał do domów klubowiczów. Od dnia 4 maja 2021 klubowicze powrócili do placówki „Klubu Seniora”.
- w czasie trwania pandemii koronawirusa nie zaprzestano świadczenia usług opiekuńczych dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi te były świadczone w pełnym reżimie sanitarnym;
- zgodnie z art. 15o ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych, w celu ochrony pracowników socjalnych przed zakażeniem chorobą COVID-19 zniesiono obowiązek zarówno przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, jak i jego aktualizacji. Pracownicy socjalni ustalali sytuację osobistą, rodzinną, majątkową strony/rodziny na podstawie rozmów telefonicznych i innych środków

komunikowania się. W wyjątkowych sytuacjach, po rozpoznaniu sytuacji epidemicznej, przeprowadzane były wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania strony/rodziny;

- Dla seniorów powyżej 70 roku życia również w 2021 roku działała specjalna darmowa infolinia w ramach programu „Wspieraj Seniora”. Za jej pośrednictwem osoby starsze mogły zwrócić się o pomoc w czynnościach, które wymagają wyjścia z domu, a które utrudnione są przez pandemię. Pracownicy „Klubu Seniora” przy MOPS w Lublińcu w aplikacji CAS obsługiwali ogólnopolską infolinię w ramach ww. programu.

III. POMOC ŚRODOWISKOWA

Pomoc środowiskowa stanowi jeden z elementów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026, której celem strategicznym jest *skuteczny, sprawny i zintegrowany system rozpoznawania i rozwiązywania lokalnych problemów społecznych oraz adekwatne reagowanie na powszechnie zachodzące zmiany społeczne*.

W roku 2021 w sferze działań pomocy społecznej znalazło się 3,37 % mieszkańców Lublińca (w 2021 roku liczba mieszkańców miasta wynosiła 22 938). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 466 rodziny, składających się z 774 osób. W 2021 roku usamodzielniało się 34 rodzin/osób, przede wszystkim ze względu na podjęcie zatrudnienia bądź otrzymanie świadczenia emerytalno-rentowego. W celu realizacji zadań (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej) wydano 1486 decyzji administracyjnych oraz przeprowadzono 1946 rodzinnych wywiadów środowiskowych z osobami ubiegającymi się o przyznanie świadczeń ze środków społecznych. Ponadto przeprowadzano wywiady środowiskowe z osobami zobowiązanymi do udzielania pomocy osobom najbliższym (dotyczy osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej), wywiady środowiskowe dla innych ośrodków pomocy społecznej (w tym z osobami przebywającymi w placówce Stowarzyszenia MONAR, Schronisku dla Osób Bezdomnych MARKOT w Kokotku), wywiady środowiskowe dla Działu Świadczeń Rodzinnych oraz wywiady środowiskowe w celu przyznania innych świadczeń niż świadczenia materialne, w tym potwierdzające prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2021 roku wydano 14 decyzji odmawiających przyznania świadczeń (powody: uchylanie się od podjęcia pracy, niedotrzymanie postanowień kontraktu socjalnego, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym, przebywanie w zakładzie karnym).

1. PRACA I ZADANIA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna, którą ustawa o pomocy społecznej definiuje, jako: *działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi*.

Głównymi realizatorami zadań pomocy społecznej są pracownicy socjalni. Na ich barkach spoczywa wiele odpowiedzialnych i wymagających zadań. Zakres pełnionych ról zależy od specyficznych zadań, jakie pracownik socjalny realizuje wobec klienta, instytucji oraz społeczności lokalnej. Pracownicy socjalni udzielają informacji, porad, wsparcia osobom potrzebującym, pomagają w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej – aktywizując i angażując osoby w kryzysie do czynnej współpracy, dążą do usamodzielnienia klientów pomocy społecznej, analizują i oceniają sytuację osoby/rodziny, aby zaoferować odpowiednią dla nich pomoc, pobudzają społeczną aktywność na rzecz wsparcia osób, rodzin czy grup społecznych, są realizatorami wielu projektów i działań społecznych, współpracują z przedstawicielami innych instytucji, władz samorządowych, specjalistami, a nawet podmiotami sektora prywatnego, w celu przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej i wykluczeniu społecznemu. Zatem katalog działań pracowników socjalnych jest bardzo szeroki, a ciągłe przemiany w strukturze problemów społecznych wprowadzają dla tej grupy zawodowej nowe wyzwania.

Pracownicy socjalni realizowali swe działania wspierając się:

- współpracą z Policją,
- współpracą z kuratorami Sądu Rejonowego w Lublińcu,
- współpracą z pedagogami szkół, pracownikami przedszkoli, żłobka, poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- kontaktami z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej i z parafiami,
- stałą współpracą z urzędem miasta, przychodniami, szpitalami – w celu udzielenia odpowiedniego wsparcia klientom Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do zadań pracowników socjalnych należy również przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na potrzeby innych instytucji. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni Ośrodka świadczyli szeroko rozumiane specjalistyczne poradnictwo nie tylko dla osób korzystających ze świadczeń w Ośrodku, ale również dla pozostałych mieszkańców Lublińca, w zależności od zgłaszanych potrzeb. Sami również korzystali z porad specjalistów. W ramach swoich kompetencji pracownicy socjalni podejmowali współpracę z członkami zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto pracownicy socjalni wspierając akcję: *„Tobie niepotrzebne, innym niezbędne”*, wykorzystując stronę internetową MOPS podejmują się roli pośrednika pomiędzy osobami, które chcą się pozbyć niepotrzebnego, ale jeszcze sprawnego sprzętu, mebli, czy też odzieży a klientami MOPS, dla których ww. przedmioty stanowiły istotne wsparcie.

2. CHARAKTERYSTYKA KLIENTÓW OŚRODKA

LICZBA OSÓB I RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W MOPS W LUBLIŃCU W LATACH 2019 – 2021

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2019	502	892
2020	480	802
2021	466	774

Źródło: sprawozdania MRPiS-03-R

Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest wyraźny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych, jednocześnie należy nadmienić, iż wzrasta liczba rodzin, które są objęte pomocą Ośrodka z innych względów aniżeli pomoc finansowa. Pracownicy Ośrodka coraz częściej pracują z rodzinami, których sytuacja nie kwalifikuje do pomocy finansowej, natomiast w rodzinie występują inne problemy – takie jak różnego uzależnienia czy niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.

POWODY PRZYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2021 ROKU

	PRZESŁANKA (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Długotrwała lub ciężka choroba	284	396
2	Ubóstwo	221	337
3	Niepełnosprawność	198	284
4	Bezrobocie	141	283
5	Alkoholizm	50	60
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	47	159

7	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	47	199
8	Bezdomność	18	18
9	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	9	16
10	Narkomania	9	15
11	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	2	2
12	Sytuacja kryzysowa	1	1
13	Przemoc w rodzinie	2	9
14	Zdarzenie losowe	0	0
15	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
16	Sieroctwo	0	0
17	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0

Źródło: sprawozdanie MRPiPS-03-R za 2021 r.

Powyżej przedstawiono, w jaki sposób rozkładały się powody udzielania wsparcia ze środków społecznych. Z analizy danych wynika, że rok 2021 był kolejnym, w którym najwięcej beneficjentów świadczeń ze środków społecznych stanowiły osoby długotrwale lub ciężko chore, natomiast dopiero na drugim miejscu pojawiło się ubóstwo, definiowane jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Należy jednak nadmienić, że do ubiegania się o pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej strony wnioskującej, musi wystąpić również co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 roku poz. 2268 ze zm.). Ubóstwo jest często drugą bądź kolejną przesłanką kwalifikującą do przyznania świadczenia. Wysoki odsetek osób korzystających ze środków społecznych stanowiły osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Z roku na rok zwiększa się liczba osób długotrwale lub ciężko chorych, które wymagają wsparcia Ośrodka. Pomocą i wsparciem objęte są również osoby starsze, schorowane, z niskimi dochodami, a także osoby bezrobotne.

RODZAJE ŚWIADCZEŃ WEDŁUG KWOT PRZEZNACZONYCH NA ICH REALIZACJĘ ORAZ LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO W 2021 ROKU

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczenia	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia
Pobyt w domach pomocy społecznej	848 120,68 zł	34
Zasiłki stałe	673 098,96 zł	117
Zasiłki okresowe	329 303,61 zł	139
Zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe	116 590,00 zł 51 480,00 zł	267 77
Program „Posiłek w szkole i w domu”	124 607,00 zł	287
Usługi opiekuńcze	75 861,60 zł	90
Składki zdrowotne (dla osób pobierających zasiłki stałe)	57 038,23 zł	110
Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi	5715,00 zł	2
Sprawienie pogrzebu	2740,00 zł	1
Zdarzenie losowe – zasiłek celowy	0,00 zł	0
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	1000,00 zł	2

Źródło: System dziedziny POMOST oraz sprawozdanie MRPiPS-03-R za I-XII 2021 r.

Pomoc finansowa dla najuboższych mieszkańców miasta realizowana była przede wszystkim w formie zasiłków stałych oraz zasiłków okresowych, (tj. świadczeń wypłacanych z dotacji celowej z budżetu państwa), a także zasiłków celowych (tj. jednorazowych świadczeń przyznawanych na określony miesiąc, będących zadaniem własnym gminy).

W 2021 roku środki przeznaczone na wyżej opisaną pomoc wyniosły 1 118 992,57 zł, z czego na zasiłki stałe wydatkowano 673 098,96 zł, na zasiłki okresowe 329 303,61 zł, a na zasiłki celowe 116 590,00 zł.

Jednym z narzędzi pracy stosowanym przez pracowników socjalnych jest kontrakt socjalny, który stanowi pisemną umowę pomiędzy klientem Ośrodka Pomocy Społecznej a pracownikiem socjalnym. Zawarcie kontraktu socjalnego ma na celu przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny, albo wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej czy też przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu danej osoby. W 2021 pracownicy socjalni zawarli 20 takich umów, których postanowienia dotyczyły przede wszystkim aktywnego poszukiwania pracy, podjęcia prac społecznie użytecznych. W przypadku osób uzależnionych od alkoholu – w ramach kontraktów socjalnych zobowiązywane były do podjęcia terapii odwykowej oraz dokumentowania wydatków ponoszonych w ramach przyznanej pomocy finansowej.

W przypadku, gdy istniała uzasadniona obawa, że środki finansowe wydatkowane będą przez świadczeniobiorcę niezgodnie z przeznaczeniem, czy też, gdy beneficjent wymagał natychmiastowej pomocy, świadczenie realizowane było w formie bezgotówkowej. Taka forma pomocy jest możliwa dzięki współpracy Ośrodka z firmami (np. sklepem spożywczym, Tauronem- Polską Energią S.A.), czy instytucjami (Urzędem Miejskim, spółdzielniami mieszkaniowymi: MSM, „Strzecha”), bądź zobowiązując klienta do udokumentowania dokonania zakupu (np. opału, leków czy odzieży) poprzez okazanie faktury.

**WYSOKOŚĆ KWOT I FORMY REALIZACJI ŚWIADCZEŃ PRZYZNAWANYCH
W FORMIE ZASIŁKÓW w 2021 ROKU**

1.	Świadczenia wypłacane w formie gotówki	1 118 992,57 zł
	Świadczenia wypłacane w formie bezgotówkowej:	100 839,00 zł
2.	dofinansowanie do czynszu, regulowanie zadłużeń (UM, spółdzielnia MSM, „Strzecha”, Tauron)	35 712,00 zł
	zakup artykułów spożywczych w sklepie	18 220,00 zł
	gorący posiłek (wydawany w szkołach, przedszkolach, żłobku) – „Posiłek w szkole i w domu”	46 907,00 zł
	SUMA	1 219 831,57 zł

Źródło: System dziedzinyowy POMOST oraz sprawozdanie MRPiPS-03-R za I-XII 2021 r.

3. PROJEKT „MOC DŹWIĘKU - TERAPIA METODĄ TOMATISA”

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze Stowarzyszeniem „Złote Lata” realizował projekt „*Moc dźwięku – terapia metodą Tomatisa*”. Stowarzyszenie „Złote Lata” wykorzystując procedurę pozakonkursową otrzymało dotację z budżetu Urzędu Miasta Lublińca na realizację zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. W projekcie uczestniczyło sześćcioro dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej. Terapię prowadził wykwalifikowany terapeuta, praktyk z wieloletnim doświadczeniem.

Metoda Terapię Tomatisa usprawnia uwagę słuchową, prowadzi do zwiększonej wydajności recepcyjnej mózgu i lepszej percepcji bodźców zewnętrznych. Pozytywnie wpływa na sposób porozumiewania się i funkcjonowania w otoczeniu, a także niweluje poziom stresu i niepokoju.

Dostrzegając pozytywne efekty, jakie przynosi terapia Metodą Tomatisa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zamierza kontynuować podobne projekty w następnych latach.

IV. WSPIERANIE RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Efektywny i spójny system wspierania rodziny stanowi jeden z celów operacyjnych "Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026". Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo – wychowawczych realizowane jest między innymi w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny” zbudowanego w oparciu o założenie, że jest to proces zorganizowanych, skoordynowanych, kompletnych i ciągłych działań, realizowanych wspólnie przez współpracujące ze sobą ściśle instytucje pomocowe w gminie.

Skoordynowane działania realizowane są w oparciu o następujące programy:

- „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023”,
- „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok”,
- „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”.

Założeniem ww. programów jest rozwijanie i udoskonalanie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie gminy w zakresie wspierania rodzin w realizowaniu ich funkcji społecznych, opiekuńczych, wychowawczych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. ASYSTENT RODZINY – WSPARCIE DLA RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ

Wśród mieszkańców Lublińca jest wiele rodzin niewydolnych w pełnieniu funkcji, które powinna wypełniać rodzina. Choć nie wszystkie spośród nich kwalifikują się do wsparcia ze środków społecznych, to jednak mogą one korzystać z innych działań, które umożliwiają systemowe oddziaływanie na ich środowisko.

W 2021 roku kontynuowano działania asystenta rodziny, którego rolą jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodziny dysfunkcyjne, czyli te rodziny, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze najczęściej odznaczają się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie

i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego i częstymi zmianami partnerów. Zjawiskom patologicznym w postaci nadużywania alkoholu czy innych środków psychoaktywnych, przemocy, łamania norm społeczno-prawnych często towarzyszy bezrobocie, niezaradność życiowa, czasami choroba psychiczna któregoś z członków rodziny.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi nakierowana była na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci.

Do podstawowych zadań należało:

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przewyżnianiu problemów poprzez wzmocnienie ich funkcji,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami,
- przeciwdziałanie utrwalaniu postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży.

Część rodzin korzystała ze wsparcia w formie usług asystenta rodziny, ponadto rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi korzystały z poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez Punkt Konsultacyjny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447) asystent rodziny to osoba, która współpracuje z rodziną, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu swych ról, głównie funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Dzięki współpracy, rodzice/opiekun mogą zwiększyć swoją aktywność społeczną, być lepiej zmotywowanym do podejmowania działań zawodowych oraz wszystkich innych prowadzących do poprawy sytuacji rodziny.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu pracuje 2 asystentów rodziny. Podstawowe działania asystent podejmuje w miejscu zamieszkania rodziny, w jej najbliższym otoczeniu. Pomimo trwającej w dalszym ciągu w 2021 roku pandemii koronawirusa wywołującego chorobę COVID-19, kontakty asystentów z członkami rodzin nie zostały znacząco ograniczone. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej po raz kolejny wyróżniło tę grupę zawodową przyznając w 2021 roku wszystkim asystentom rodziny jednorazowy dodatek do wynagrodzenia z Programu Asystent Rodziny w wysokości 2000 złotych. Asystent rozpoczyna współpracę z rodziną wymagającą wsparcia po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi ośrodka;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w rozwiązywaniu problemów socjalnych oraz psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielenie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

W 2021 roku wsparciem asystenta rodziny objętych było 38 rodzin, 4 rodziny zostały zobowiązane postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu do współpracy z asystentem, 5 rodzin zostało objętych wsparciem asystenta na wniosek placówek oświatowych, w pozostałych 29 rodzinach asystent rodziny rozpoczął pracę na wniosek pracownika socjalnego Ośrodka za zgodą rodziny.

Zwieńczeniem pracy asystenta rodziny winno być osiągnięcie efektu podstawowej stabilizacji życiowej, co pozwala rodzinie na dalsze samodzielne wychowanie dzieci lub ich powrót do rodziny biologicznej. Zdarzają się jednak sytuacje, kiedy rodzina nie poprawia swojej sytuacji życiowej, pomimo wielu starań i zabiegów, funkcja opiekuńczo - wychowawcza jest przez nią wypełniana w niedostateczny sposób.

W 2021 roku z 14 rodzinami asystenci zakończyli pracę. W przypadku 6 rodzin w efekcie współpracy z asystentem rodziny nastąpiła poprawa sytuacji, zostały zrealizowane wszystkie zadania zawarte w planie pracy z rodziną, co pozwoliło rodzinom na prawidłowe, już samodzielne funkcjonowanie. 3 rodziny przeprowadziły się do innej miejscowości, natomiast w przypadku 5 rodzin zakończono pracę z powodu braku współpracy z asystentem.

Siedmioro dzieci z rodzin objętych asystentem rodziny trafiło do placówek opiekuńczo – wychowawczych, natomiast dziewięcioro dzieci do rodzin zastępczych. W ww. przypadkach asystenci współpracują w dalszym ciągu z rodzinami biologicznymi. Tylko w jednym przypadku wobec braku możliwości współpracy asystent nie wspiera rodziny biologicznej.

Asystenci kończyli pracę z rodziną przede wszystkim z uwagi na osiągnięcie celów założonych w planie pracy. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin i chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian pod kierunkiem asystenta pełniącego funkcję doradcy, edukatora i osoby motywującej do wprowadzania pozytywnych zmian w działaniach opiekuńczo -wychowawczych.

Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, niemniej wspieranie najbardziej niewydolnych wychowawczo rodzin przez niemal 11 lat uchroniło wiele dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej, a rodzicom pozwoliło nabyć podstawowe umiejętności opiekuńczo-wychowawcze we współpracy ze specjalistami, jakimi są asystenci rodziny.

W 2021 roku na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydał kwotę 136 474,89 zł. Na dzień 31.12.2021 r. w rodzinach zastępczych z terenu Lublińca umieszczonych było 30 dzieci.

W 2021 roku na utrzymanie dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydał kwotę 103 351,15 zł. Na dzień 31.12.2020 r. w placówce opiekuńczo – wychowawczej przebywało 13 dzieci z terenu Lublińca.

2. WYPOCZYNEK WAKACYJNY DLA DZIECI Z RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS

- 1) Kolonie w Domu Wczasowym „Marzena” w miejscowości Rabka Zdrój – w okresie od 28.07.2021 do 10.08.2021 roku. W turnusie uczestniczyło 9 dzieci z rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu, organizatorem było Kuratorium Oświaty w Katowicach;
- 2) Kolonie w Ośrodku Wypoczynkowym w Ostrowie nad morzem – w okresie od 07.07.2021 do 16.07.2021 roku, w wypoczynku letnim uczestniczyło 32 dzieci w z rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu, organizatorem była firma „Lutur” z Lublina.

3. WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”

Realizując strategiczne założenia celu operacyjnego pn. „efektywny i spójny system wspierania rodziny” Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021–2026” oraz założenia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023”, dzieci i młodzież objęte zostały w 2021 roku dożywianiem w przedszkolach, szkołach i żłobku. Działanie to odbywało się w ramach wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Kontynuacja Programu przewidywała zaangażowanie finansowe budżetu państwa (dotacja obejmuje do 60% całkowitych kosztów zadania), a także umożliwiła gminie długofalowe planowanie działań w zakresie dożywiania. Z programu korzystały przede wszystkim dzieci i młodzież do ukończenia nauki na poziomie ponadpodstawowym, ale również osoby starsze, samotne i długotrwale chore niebędące w stanie zaspokoić tych potrzeb we własnym zakresie, czy też dzieci młodsze pozostające w domu pod opieką rodziców. Zapewnienie posiłku było kluczowym zadaniem wielozakresowego systemu wspierania rodziny i dzięki sprawdzonej procedurze monitorowania potrzeb w tym zakresie, eliminowało w gminie problem niedożywienia.

W 2021 roku z pomocy korzystały rodziny, których dochód nie przekraczał 150% ustawowego kryterium dochodowego.

Na realizację Programu w 2021 r. wydatkowano kwotę 124 607,00 zł – z dotacji celowej z budżetu państwa pochodziło 68 607,00 zł (55% całości kosztów), natomiast 56 000,00 zł (czyli 45 %) z budżetu gminy. Z programu skorzystało 287 rodzin/osób.

Program umożliwiał udzielenie pomocy w następujących formach:

- gorący posiłek realizowany w placówkach szkolnych (49 uczniów) i przedszkolnych (41 dzieci przedszkolnych, 2 dzieci korzystających ze żłobka);
- świadczenie pieniężne przeznaczone na zakup żywności (209 osób, w tym dzieci, które wcześniej korzystały z posiłku w szkołach, a w związku ze zdalnym nauczaniem pozostawały w domu, w tych przypadkach zamieniono formę świadczenia na gotówkę).

W ciągu ostatnich lat zauważalny jest znaczny spadek liczby osób korzystających z pomocy w ramach programu dożywiania. Część rodzin, która wcześniej korzystała z finansowania posiłków w placówkach oświatowych, od czasu wprowadzenia świadczenia wychowawczego pokrywa koszty wyżywienia w placówkach we własnym zakresie. Ponadto w ostatnich latach poprawiła się sytuacja na rynku pracy, w związku z czym nastąpiły również korzystne zmiany w sytuacji materialnej rodzin, które nie kwalifikują się już do przyznania pomocy ze środków społecznych, nawet po podwyższeniu

kryterium dochodowego. Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało o zamknięciu szkół i przedszkoli w związku, z czym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dokonywał zmian decyzji przyznających świadczenie w formie gorącego posiłku w placówce na świadczenie pieniężne (na zakup posiłku lub żywności).

**LICZBA DZIECI I OSÓB DOROSŁYCH DOŻYWIANYCH W LATACH 2019 - 2021
ORAZ KOSZTY REALIZACJI**

Rok	Liczba dzieci i osób dorosłych	Koszt dożywiania	Z tego: z dotacji celowej z budżetu państwa	Z tego: ze środków własnych gminy
2019	318	142 052,50zł	78 052,50 zł	64 000,00 zł
2020	413	127 217,70 zł	71 217,70 zł	56 000,00 zł
2021	287	124 607,00 zł	68 607,00 zł	56 000,00 zł

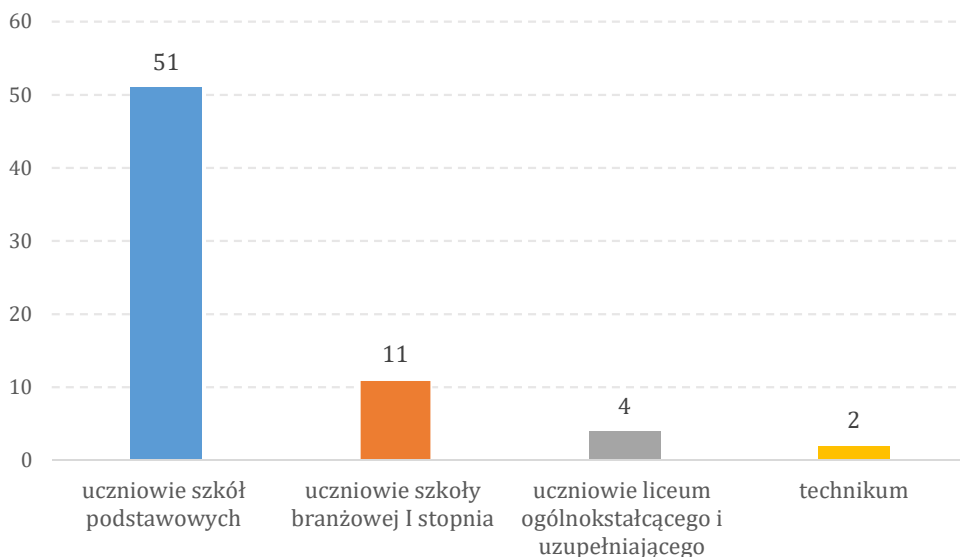
Źródło: opracowanie własne MOPS

4. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od 2010 roku realizuje Narodowy Program Stypendialny, dotyczący pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w formie stypendium i zasiłku szkolnego. Na realizację pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielana jest dotacja z budżetu państwa, przekazywana przez Wojewodę Śląskiego. Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Lublińca mają na celu zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji, umożliwienie pokonywania barier dostępu do nauki wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także, gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W 2021 roku stypendium szkolne otrzymało 68 uczniów. Poniższy wykres prezentuje ilość uczniów, którzy skorzystali ze stypendiów szkolnych z podziałem na rodzaj szkół.

**WYKRES – LICZBA UCZNIÓW, KTÓRZY OTRZYMALI STYPENDIA SZKOLNE
Z PODZIAŁEM NA RODZAJ PLACÓWKI**

Pomoc materialną o charakterze socjalnym – stypendium szkolne dla uczniów realizowano w następujących formach:

1. Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, takich jak:
  - nauka języka obcego,
  - zajęcia dodatkowe, np. kurs programowania.
2. Pomoc rzeczowa o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności na:
  - zakup podręczników i książek poszerzających wiedzę edukacyjną,
  - zakup pomocy dydaktycznych, przyborów szkolnych,
  - zakup odzieży sportowej,
  - zakup komputera, akcesoriów komputerowych, oprogramowania, drukarki, tuszy do drukarki, naprawa i wymiana części w sprzęcie komputerowym,
  - zwrot abonamentu internetowego,
  - zakup stroju wymaganego na zajęcia praktyczne nauki zawodu, okulary korekcyjne.
3. Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania przez uczniów szkół ponadpodstawowych:
  - zwrot za dojazd na kurs zawodowy poza miejscem zamieszkania,

- zakup biletu miesięcznego w związku z dojazdem do szkoły.

4. Refundacja opłat i wydatków wymaganych przez szkołę: ubezpieczenie, Rada Rodzicielska.

Z pomocy materialnej o charakterze socjalnym - zasiłku szkolnego w 2021 r. skorzystało 4 uczniów (w formie pokrycia kosztów związanych z procesem edukacyjnym). Pomoc w formie zasiłku szkolnego jest świadczeniem niezależnym od dochodu. Zasiłek szkolny przyznany był 4 uczniom zamieszkałym na terenie Lublińca i znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu śmierci rodzica. W 2021 roku na pomoc w formie zasiłków szkolnych przyznano i wypłacono kwotę 2480,00 zł.

Na realizację Narodowego Programu Stypendialnego w 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu wydatkował kwotę 38 698,22 zł (stypendia szkolne – 36 218,22 zł, zasiłki szkolne – 2480,00 zł) – z dotacji celowej z budżetu państwa pochodziło 42 734,48 zł (natomiast 8274,91 zł z budżetu gminy).

Z uwagi na panującą pandemię w 2021 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało o zamknięciu szkół a nauka stacjonarna została zastąpiona nauką zdalną lub nauką hybrydową. Zajęcia dodatkowe odbywające się w szkołach czy zajęcia pozalekcyjne, zajęcia sportowe zostały całkowicie wstrzymane lub w niektórych miejscach organizowane były w mniejszych grupach z zachowaniem reżimu sanitarnego. Wycieczki organizowane przez szkołę, wyjścia do kina, teatru, etc. zostały ograniczone maksymalnie. Dynamika i wyjątkowość tej sytuacji wymusiły postawienie na nowe technologie, zaczęto kupować sprzęt komputerowy, akcesoria komputerowe potrzebne do edukacji zdalnej. Nastąpiło zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej – stypendium szkolnego.

5. KARTA DUŻEJ RODZINY

W 2021 roku Dział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu kontynuował realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. W roku sprawozdawczym wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny złożyły łącznie 94 nowe rodziny: 50 rodzin, w skład których wchodzi również niepełnoletnie dzieci oraz 44 rodziny, w których rodzice mieli kiedykolwiek na utrzymaniu co najmniej troje dzieci - bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku (zgodnie ze zmianą, która weszła z dniem 1 stycznia 2019 r.).

Wydano 314 kart tradycyjnych oraz 1899 kart elektronicznych (również dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny, którzy przed 9 czerwca 2021r. złożyli wniosek o Kartę Dużej Rodziny jedynie w formie

tradycyjnej). W dniu 9 czerwca 2021r. weszła w życie ustawa, na mocy której kartę w formie elektronicznej można wyświetlać w aplikacji mObywatel. Możliwość taką otrzymały wszystkie osoby, które posiadały kartę elektroniczną oraz te, którym przed 9 czerwca 2021r. przyznano kartę jedynie w formie tradycyjnej. Od 9 czerwca do końca 2021 roku w aplikacji mObywatel aktywowano 670 kart: 377 kart rodziców/małżonków rodziców oraz 293 karty dzieci.

Od początku funkcjonowania Karty Dużej Rodziny skorzystało z niej 907 rodzin, w tym 1610 rodziców – od 2019 roku byli to również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli, co najmniej troje dzieci (758 osób), natomiast z takiej formy ulg na podstawie Karty Dużej Rodziny skorzystało lub nadal korzysta 1482 dzieci.

6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY I PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Od roku 2011, zgodnie z art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu działa Zespół Interdyscyplinarny, który liczy 25 członków.

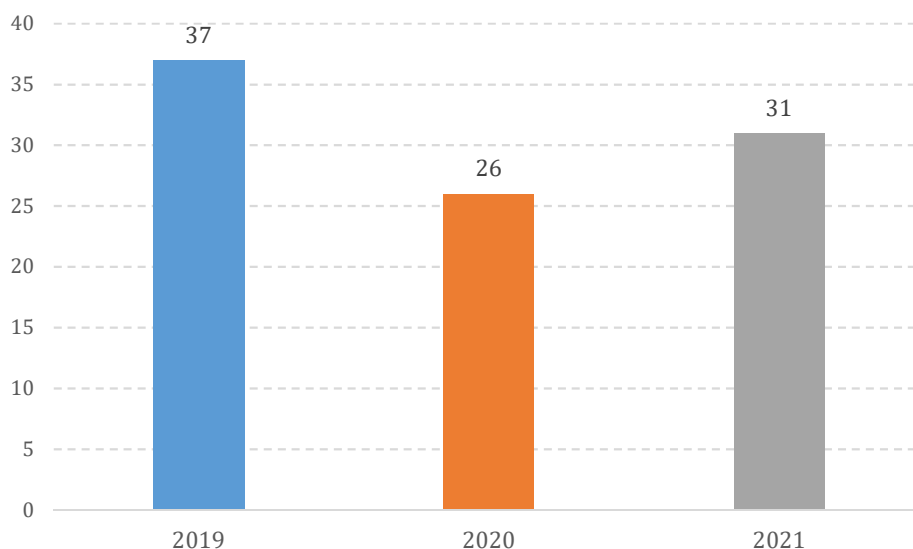
W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu,
- Szkół podstawowych, ponadpodstawowych w Lublińcu,
- Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lublińcu,
- Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Lublińcu,
- Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Lublińcu,
- Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lublińcu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu.

W roku 2021 odbyło się pięć spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Ze względu na zagrożenie wirusem COVID 19 cztery spotkania odbyły się w formie elektronicznej. Do każdego z członków Zespołu przesłano emaila informujące o bieżącej pracy Zespołu i ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Spotkanie we wrześniu 2021 odbyło się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W minionym roku do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 31 „Niebieskich Kart”. Zdecydowana większość procedur – aż 25 została wszczęta przez KPP w Lublińcu, 3 procedury wszczęli pracownicy socjalni MOPS w Lublińcu, 1 MKRPA i 2 pracownicy oświaty. W 4 rodzinach

procedura „Niebieskie Karty” była prowadzona w latach ubiegłych, lecz sytuacja w rodzinie wymagała ponownego wszczęcia procedury. W 26 rodzinach procedura została wszczęta pierwszy raz. W 23 rodzinach osobami podejrzanymi o doznawanie przemocy są kobiety, w 2 rodzinach mężczyźni, natomiast w 6 - dziecko.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został skierowany 1 wniosek o podjęcie leczenia alkoholowego. Do Prokuratury Rejonowej w Lublińcu decyzją członków grupy roboczej został skierowany wniosek o popełnienie przestępstwa znęcania się mężczyzny nad małoletnim synem swojej partnerki. Prokuratura Rejonowa w Lublińcu przychyliła się do wniosku i Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 25 maja 2021 roku małoletni w trybie nagłym został tymczasowo umieszczony w pieczy zastępczej. Obecnie przebywa w rodzinie zastępczej.

W przypadku wszystkich ww. rodzin zostały utworzone grupy robocze. W roku 2021 członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w 74 grupach roboczych.

W roku 2021 po przeanalizowaniu sytuacji, a przede wszystkim stwierdzeniu przez Zespół Interdyscyplinarny ustania przemocy w 28 rodzinach (w których procedura została wszczęta również w latach wcześniejszych) procedura „Niebieskie Karty” została zakończona. Pozostałe rodziny i osoby, w stosunku do których stosowana była przemoc, są wspierane i monitorowane przez poszczególnych członków grup roboczych.

W październiku 2021 roku Przewodnicząca wraz z pracownikiem socjalnym uczestniczyły w dwudniowym szkoleniu wyjazdowym pt. „Przemoc seksualna wobec dzieci”.

W roku 2021 została przeprowadzona reorganizacja Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W dniu 14 grudnia 2021 roku została podjęta uchwała w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Prace nad tworzeniem nowego składu zespołu trwają. Zespół będzie składał się z 10 specjalistów.

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z pracownikiem socjalnym w ramach „Kampanii 16 Dni Przeciw Przemocy ze względu na płeć” przeprowadziły w grudniu cykl spotkań z uczniami dwóch lublinieckich szkół podstawowych pt. „ZŁY DOTYK”. W Szkole Podstawowej nr 2 w spotkaniach uczestniczyły dwie klasy II, natomiast w Szkole Podstawowej nr 4 – jedna klasa V. Celem spotkań było wyrabianie postaw asertywnych w kontaktach z osobami dorosłymi, kształtowanie umiejętności mówienia NIE a także wyrabianie szacunku wobec własnego ciała.

V. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ZDROWIE PSYCHICZNE

System pomocy osobom niepełnosprawnym – w tym osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom stanowi jeden z elementów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026”, którego celami operacyjnymi są: *„rozwój systemu rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia osób niepełnosprawnych” oraz „poprawa dostępu do specjalistycznej opieki i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi”.*

Praca socjalna realizowana przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu miała na celu ułatwienie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnorodnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie i monitorowanie kontaktów rodzinnych, uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, rozpowszechnianie idei wolontariatu. Z kolei praca socjalna nakierowana na problemy dotyczące osób z zaburzeniami psychicznymi skupiała się na motywowaniu do poddania się badaniom diagnostycznym w poradniach zdrowia psychicznego, motywowaniu do podjęcia leczenia, wspieraniu osoby i rodziny oraz pomocy we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

1. USŁUGI OPIEKUŃCZE

Jedną z niewielu istniejących w środowisku form pomocy dla osób starszych lub długotrwale i ciężko chorych są usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni, nie mogą takiej pomocy zapewnić. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka to zarówno osoby samotne, ale także i takie, które mają rodzinę, jednakże członkowie rodziny mieszkają poza granicami kraju, wyjechali w celach zarobkowych do innych miast lub też z uwagi na konieczność kontynuowania pracy zawodowej nie mogą całodobowo sprawować opieki nad starszym czy niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Pomoc w wyżej opisanej formie umożliwia osobie starszej jak najdłuższe pozostanie w swoim najbliższym otoczeniu, pozwala również na oddalenie w czasie decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej.

W 2021 roku z usług skorzystało łącznie 90 osób w przedziale wiekowym od 55 do 102 lat. W większości były to osoby zamieszkujące samotnie lub prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe - 81 osób, natomiast zamieszkujących z rodziną było 9 osób. Osoby korzystające z tej formy pomocy w zdecydowanej większości stanowiły kobiety – 71 osób, natomiast mężczyźni stanowili grupę 19 – osobową. Spośród 90 osób, które korzystały z pomocy w formie usług opiekuńczych, 86 osób to seniorzy w wieku powyżej 65 lat. Sytuacja taka ma miejsce z uwagi na fakt, iż wzrasta liczba osób starzejących się. Wszelkie publikowane dane statystyczne wskazują, że kraje Europy, w tym Polska, stają przed faktem starzenia się populacji. Problem ten dotyczy również Gminy Lubliniec, gdzie w 2020 roku liczba mieszkańców wyniosła 23 191, z czego liczba osób starszych wynosiła 4959. Z kolei w 2021 roku ogólna liczba mieszkańców spadła (22 938), natomiast liczba osób starszych w stosunku do roku 2020 wzrosła o 53 osoby.

W 2021 roku w związku z panującą pandemią COVID-19 usługi opiekuńcze świadczone były w pełnym reżimie sanitarnym.

Zespół Usług Opiekuńczych stanowiło 9 opiekunek społecznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz 2 opiekunki zatrudnione na podstawie umowy zlecenie. Usługi opiekuńcze świadczone były w systemie dwuzmianowym od poniedziałku do piątku oraz w sobotę w systemie jednozmianowym. W 2021 roku opiekunki społeczne świadczyły usługi opiekuńcze przez 12 642 godzin.

Do codziennych czynności opiekunek należało:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- opieka higieniczna,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Koszt jednej roboczogodziny za usługi opiekuńcze wynosi 1% najniższej emerytury w dniu wydania decyzji administracyjnej. W okresie od stycznia do lutego 2021 roku koszt 1 godziny wynosił 12 zł, natomiast od marca 2021 roku - 13 zł. Osoby, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego są zwalniane z ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze. Szczegółowe warunki przyznawania oraz zasady zwalniania z odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje Uchwała Nr 429/XL/2017 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 19 października 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Spośród 90 osób korzystających z tej formy wsparcia, z odpłatności za usługi

zwolnionych zostało 5 osób, natomiast 1 osoba nie ponosiła ww. odpłatności na podstawie obowiązującej tabeli stawek odpłatności za usługi opiekuńcze.

Podobnie jak pracownicy innych działów, również osoby zatrudnione w Zespole Usług Opiekuńczych w 2021 roku pogłębiały wiedzę i doskonaliły swoje umiejętności. Dziewięć opiekunek społecznych uczestniczyło w cyklu szkoleń pn. „Kompendium wiedzy dla opiekunek społecznych z zakresu psychologicznych aspektów opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2”.

2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Domy pomocy społecznej świadczą na poziomie obowiązującego standardu osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb. Na terenie gminy Lubliniec znajdują się trzy domy pomocy społecznej:

- DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. Kochcickiej
  - miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2021 roku wynosił 3676,93 zł,
- DPS „Dom Kombatanta” przy ul. Cyrana 10 dla osób przewlekle somatycznie chorych
  - miesięczny koszt utrzymania w 2021 roku to 3815,59 zł,
- DPS „Zameczek” przy ul. 77 GPP 2 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie
  - miesięczny koszt utrzymania w 2021 roku to kwota 4640,51 zł.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pobyt w domu pomocy społecznej jest dla osoby korzystającej z tej formy pomocy odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, a do wnoszenia opłat za pobyt zobowiązani są w kolejności:

- mieszkaniac – do wysokości 70% własnego dochodu;
- małżonek, zstępni przed wstępnymi;
- gmina, z której osoba została skierowana.

**KOSZT POBYTU W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ PONOSZONY PRZEZ GMINĘ
W LATACH 2019 - 2021**

Rok	Ilość osób umieszczonych w DPS	Koszt pobytu w DPS ponoszony przez Gminę
2019	36	804 895,30 zł
2020	35	838 562,45 zł
2021	34	860 990,72 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu skierował:

- 8 osób do Domu Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” w Lublińcu,
- 1 osobę do Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Lublińcu.

W 2021 roku ze względu na rezygnację została uchylona 1 decyzja kierująca do domu pomocy społecznej „Dom Kombatanta” przed umieszczeniem osoby zainteresowanej. Z powodu zgonów zostało wygaszonych 7 decyzji mieszkańców DPS. Koszt pobytu wszystkich 36 osób przebywających w domach pomocy społecznej wyniósł w 2021 roku 860 990,72 zł. Rodziny osób skierowanych partycypowały w kosztach pobytu swoich bliskich w DPS w wysokości 12 870,04 zł, zatem rzeczywista wysokość kosztów, jakie poniosła gmina na utrzymanie mieszkańców w domach pomocy społecznej, wyniosła 848 120,68 zł.

Osobom wymagającym wsparcia Ośrodek w pierwszej kolejności stara się zapewnić pomoc w środowisku - oferuje usługi opiekuńcze a także uczestnictwo w Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora”. Dopiero w przypadku, gdy taka pomoc jest niewystarczająca, zostaje wydane skierowanie do domu pomocy społecznej.

W przypadku osób starszych i niepełnosprawnych zachodzi potrzeba rozwijania ośrodków wsparcia, które umożliwiają pozostawienie tych osób w swoim środowisku zapewniając im godziwe warunki bytowania i aktywizowania. Dodatkowym argumentem przemawiającym za rozwijaniem ośrodków wsparcia jest znacznie niższy koszt korzystania z usług oferowanych przez ww. ośrodki w porównaniu do kosztów utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej posiada odpowiednią bazę do świadczenia usług w miejscu zamieszkania ww. osób, tzw. sieć wsparcia środowiskowego stworzoną poprzez:

- świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,

- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora”.

W Lublińcu działa również Środowiskowy Dom Samopomocy – placówka realizująca zadania wynikające z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, głównie z zakresu rehabilitacji społecznej.

Sieć wsparcia środowiskowego pozwala objąć pomocą osoby wymagające konkretnej specjalistycznej, fachowej pomocy w ich naturalnym środowisku oddalając w czasie potrzebę skierowania do domu pomocy społecznej, czy w ogóle ją wykluczając.

3. SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizowanych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. W oparciu o rozporządzenie wyróżnia się 2 rodzaje usług:

1. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. od września 2018 roku – specjalistyczne usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy.

W 2021 roku realizowane usługi obejmowały jeden rodzaj spośród pięciu wyszczególnionych w ww. rozporządzeniu:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
  - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
    - samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu;
    - dbałość o higienę i wygląd;
    - utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną;
    - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego;
    - korzystanie z usług różnych instytucji.
  - b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym m.in. współpraca z rodziną – kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorującej, niepełnosprawnej;

- c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:
  - w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno – rentowych;
  - w wypełnianiu dokumentów urzędowych;
- d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia;
- e) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi.

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, które ściśle określa kwalifikacje, jakie powinny posiadać osoby świadczące pomoc w tym zakresie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu współpracował w 2021 roku z 2 osobami, które zrealizowały 210 godzin usług.

Z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2021 roku skorzystało 2 mieszkańców miasta. Ze względu na trwającą pandemię znacząco spadła liczba osób, które były objęte tą formą wsparcia.

Realizacja zadań z zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oparta była na współpracy z Poradnią Zdrowia Psychicznego „Integra”, z której usług korzysta większość świadczeniobiorców.

4. PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”

W roku 2021 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował realizację zapoczątkowanego w 2020 roku programu Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021. Program zapewniał osobom ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności bezpłatną usługę asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. W roku sprawozdawczym w Programie wzięło udział 30 osób niepełnosprawnych. Wśród uczestników były osoby z różnymi niepełnosprawnościami (np. ortopedycznymi, neurologicznymi, schorzeniami narządu wzroku), mniej lub bardziej samodzielne, z chorobami współistniejącymi. Osoby te zgłosiły się do Programu, gdyż mimo inwalidztwa chciały korzystać z życia, wychodzić z domu, uczestniczyć w życiu społeczno-kulturalnym, uczyć się samodzielnego funkcjonowania zarówno w domu, jak i poza nim. Usługi asystenta w szczególności polegały na: wyjściu w wybrane przez uczestnika miejsce (np. świątynie, placówki służby zdrowia, znajomi, rodzina, różnego rodzaju instytucje), zakupach, nawiązaniu kontaktu i współpracy z różnego rodzaju organizacjami, korzystaniu z dóbr kultury, ale również wspólnym przebywaniu z asystentem. To ostatnie miało szczególne znaczenie dla niepełnosprawnych i starszych uczestników

Programu w okresie pandemii koronawirusa, kiedy z powodu ograniczeń w przemieszczaniu się i lęków o swoje zdrowie wychodzono z domu rzadziej niż zwykle.

Program przyniósł niepełnosprawnym uczestnikom wiele korzyści, m.in. chętniej wychodzili oni z domu, bardziej dbali o siebie (swój wygląd, odżywianie, stan zdrowia), usprawnione zostały różne funkcje organizmu (np. chodzenie, wykonywanie codziennych czynności poprzez m.in treningi czystościowe, wspólne spacer), zapoznali się z ofertą miasta w zakresie wykorzystania czasu wolnego, częściej uczestniczyli w różnego rodzaju wydarzeń oraz usługach zdrowotnych, w jednym przypadku pełnoletni już uczeń szkoły technicznej chętniej realizował naukę zdalną. Ponadto między asystentami i uczestnikami Programu nawiązały się więzi przyjacielskie, a większość deklaruje wzajemną pomoc nawet po zakończeniu Programu.

Ogólny koszt realizacji Programu wyniósł 102 116,90 zł, z czego 89 687,69 zł przeznaczono na wynagrodzenie dla asystentów. Asystenci wykonali 2990 godzin usług.

VI. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowi jeden z priorytetów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026”, którego celami operacyjnymi są *kompleksowe wsparcie seniorów i umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz zapewnienie godnych i bezpiecznych warunków życia osobom starszym poprzez wsparcie finansowe i opiekuńcze.*

Ww. cele realizowane są poprzez:

- zapewnienie odpowiednich form opieki osobom jej wymagających,
- aktywizowanie osób starszych do udziału w życiu społecznym,
- usprawnienie osób starszych (pod względem fizycznym i psychicznym),
- aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym wymagających takiej opieki,
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
- budowanie lokalnej sieci wsparcia dla seniorów.

Praca socjalna realizowana przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu miała na celu ułatwienie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnorodnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, inicjowanie i monitorowanie kontaktów rodzinnych, uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, rozpowszechnianie idei wolontariatu.

1. DOM DZIENNEGO POBYTU „KLUB SENIORA”

Dom Dziennego Pobytu „Klub Seniora” jest placówką wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, która zapewnia opiekę oraz wszechstronną aktywizację osobom w wieku emerytalnym, w tym samotnym, osamotnionym oraz przewlekle chorym, których sprawność psychofizyczna umożliwia pobyt w środowisku oraz znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Osobom, dla których dotarcie do Klubu stanowi trudność zapewniony jest nieodpłatnie transport, w czasie którego nad bezpieczeństwem podopiecznych czuwa opiekun. Jednym z celów działania Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora” jest pobudzanie i wspieranie aktywności społecznej osób starszych.

Dom Dziennego Pobytu „Klub Seniora” dysponuje 40 miejscami, w 2021 roku z oferty Klubu skorzystało 37 osób (23 kobiety oraz 14 mężczyzn). Przedział wiekowy klubowiczów wynosił od 45 lat do 94 lat.

Celem działania „Klubu Seniora” jest realizacja zadań z uwzględnieniem potrzeb uczestników, przełamanie izolacji, tworzenie więzi emocjonalnej, aktywizacja oraz prawidłowa i sprawna organizacja zajęć opiekuńczo – terapeutycznych.

Prowadzone działania skupiały się głównie na:

- a) objęciu wsparciem jak największej grupy osób wymagających pomocy,
- b) aktywizacji uczestników w sferze twórczej, intelektualnej, ruchowej, emocjonalnej i społecznej,
- c) kształtowaniu pozytywnych emocji,
- d) organizowaniu zajęć rekreacyjnych, np.: wyjazdów, wycieczek, imprez okolicznościowych itp.,
- e) pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych klubowiczów, w tym spraw socjalnych oraz spraw związanych z dbaniem o zdrowie, kondycję fizyczną oraz psychiczną.

Praca Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora” realizowana była na podstawie rocznego planu działania, który obejmował zajęcia opiekuńczo – terapeutyczne.

Niniejszy plan zawierał:

- trening czystości i dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening prozdrowotny/trening lekowy,
- zajęcia kulinarne,
- zajęcia biblioteczne,
- trening umysłowy,
- trening czasu wolnego,
- zajęcia usprawniające,
- zajęcia plastyczne i rękodzielnicze,
- zajęcia ceramiczne,
- muzykoterapię,
- zajęcia/konsultacje z psychologiem,
- wizyty duszpasterskie,
- pomoc medyczną i socjalną,
- zajęcia rekreacyjne i inne.

Zajęcia prowadzone były przez instruktorów terapii zajęciowej oraz pielęgniarkę. Z uwagi na panującą także w roku ubiegłym pandemię koronawirusa COVID-19 decyzją Wojewody Śląskiego działalność placówki była zawieszona w okresach od 1 stycznia do 2 maja 2021 roku. Również z uwagi na pandemię nie odbyły się coroczne imprezy rekreacyjno-integracyjne, w których Klubowicze chętnie uczestniczyli w poprzednich latach. W okresie zawieszenia działalności placówki podopieczni „Klubu” zostali objęci opieką zdalną. Zaspokajane były wszelkie potrzeby bytowe związane z opieką medyczną, realizacją recept, zakupem opału, regulowaniem należności. Również usługa wyżywienia funkcjonowała nieprzerwanie i codziennie ciepły posiłek trafiał do domów klubowiczów. Dbając o dobrostan psychiczny podopiecznych świadczona była usługa telefonicznej pomocy psychologicznej, a w razie potrzeby psycholog wspierał podopiecznych w ich miejscu zamieszkania. Podopiecznym dostarczano także materiały do samodzielnego ćwiczenia umysłu w domu pod nazwą „Siłownia Pamięci”, które zostały stworzone przez Fundację Stocznia wraz z ekspertami w dziedzinie psychologii, terapii zajęciowej i gerontologii z myślą o osobach starszych, w trosce o ich samodzielność, komfort życia i bezpieczeństwo.

Pracownicy pamiętali także o członkach „Klubu Seniora” przebywających na kwarantannie i w izolacji - służyli wsparciem i pozostawali w stałym kontakcie telefonicznym. Numer telefonu do „Klubu Seniora” był i jest dostępny dla każdego lublinieckiego Seniora.

Pracownicy placówki w aplikacji CAS monitorowali również ogólnopolską infolinię w ramach programu „Wspieraj Seniora”.

Od dnia 4 maja 2021 roku działalność placówki została wznowiona.

W 2021 roku placówka zmieniła siedzibę, od lipca ubiegłego roku mieści się w przestronnych pomieszczeniach znajdujących się na parterze budynku na terenie Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublińcu.

W Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora” udało się zorganizować:

- „Halo tu lato !” – warsztaty rękodzielnicze 60+;
- Spotkanie profilaktyczne z przedstawicielami policji dotyczące bezpieczeństwa seniorów;
- Dzień Chłopaka;
- Obchody Dnia Seniora;
- Andrzejki;
- Mikołajki.

Klubowicze wzięli także udział w Jarmarku Bożonarodzeniowym zorganizowanym na lublinieckim rynku.

W ramach integracji międzypokoleniowej kontynuowano współpracę z lublinieckimi przedszkolami oraz uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także z Miejsko-Powiatową Biblioteką Publiczną im. Józefa Lompy w Lublińcu, pracownik Biblioteki cyklicznie prowadził w Klubie zajęcia biblioteczne, w ramach kolejnej odsłony Narodowego Czytania podopieczni placówki udali się do LUBITEKI na czytanie lektury Gabrieli Zapolskiej „Moralność Pani Dulskiej”.

W 2021 roku w Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora” realizowany był Projekt Socjalny „Siła tkwi w nas - warsztaty profilaktyczne 2021” skierowany do seniorów – podopiecznych ww. placówki.

Działania projektowe finansowane były ze środków pozyskanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach Projektu zrealizowano niżej wymienione przedsięwzięcia:

- porady i konsultacje indywidualne skierowane do osób mających problem z nadużywaniem alkoholu lub też zagrożonych jego wystąpieniem. Łącznie przeprowadzono 60 godzin konsultacji, w okresie zawieszenia działalności placówki porady odbywały się drogą telefoniczną, w razie potrzeby specjalista wspierał podopiecznych w ich miejscu zamieszkania;
- zajęcia terapeutyczne polegające na promowaniu aktywności fizycznej jako zdrowej formy spędzania czasu wolnego, łącznie przeprowadzono 15 godzinnych zajęć;
- wyjazd edukacyjny do Muzeum Zamkowego w Pszczynie i do ogrodów „Kapias” w Goczałkowicach – Zdroju jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego;
- wyjazd edukacyjno – rekreacyjny „Zdrowie pod chmurką” do Gospodarstwa Agroturystycznego Łowisko-Leśnica w Posmyku połączony z promowaniem zdrowych form spędzania czasu wolnego.

2. STOWARZYSZENIE ŻŁOTE LATA

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od pięciu lat działa Stowarzyszenie „Żłote Lata”. Zostało ono powołane do życia przede wszystkim z myślą o wspieraniu osób starszych i samotnych, ale także w celu organizowania inicjatyw na rzecz rozwoju społecznego, promocji i organizacji wolontariatu. W 2021 roku Stowarzyszenie pozyskało środki w ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez Burmistrza Miasta Lublińca na projekt skierowany do osób starszych na realizację zadania publicznego z zakresu ochrony i promocji zdrowia pod tytułem: „Powrót do zdrowej normalności”. W 2021 r. Stowarzyszenie wzięło także udział w miejskim projekcie streetworkingowym "Lubliniec – miasto dobrych emocji". Na lublinieckim rynku zorganizowano warsztaty plastyczne i rękodzielnicze dla osób starszych („Motanki”, „Pudełko na kłamoty”), podczas których seniorzy mieli okazję zaprezentować swoje umiejętności. Zorganizowano także "Warsztaty profilaktyczne dla seniorów" oraz "Dzień Seniora 2021". Stowarzyszenie „Żłote Lata” otrzymało pakiet rozwojowy w ramach projektu OWES SWR, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa śląskiego na lata 2014-2020, zawierający między innymi: stół i 2 ławki, namiot z obciążnikami, ogrzewacz gazowy, laptop z pakietem aplikacji biurowych, kolorowa drukarkę laserową z zapasem tonerów. Wszystkie ww. projekty zostały zakończone i rozliczone.

3. INNE DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH

POSIŁEK WIGILIJNY – w 2021 roku z powodu pandemii COVID-19 nie było możliwości zorganizowania wspólnego spotkania wigilijnego dla najuboższych mieszkańców miasta. Jednak z myślą o osobach potrzebujących, zwłaszcza w tak szczególnym momencie roku, jakim są święta Bożego Narodzenia zorganizowano posiłek wigilijny z dowozem lub odbiorem osobistym w lublinieckiej restauracjach tj. „Zakątek dobrego Samku”. Z posiłku skorzystało 79 mieszkańców miasta, w tym osoby korzystające z pomocy społecznej.

VII. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZnemu

---

Pomoc osobom czy rodzinom z problemem bezrobocia stanowi jeden z celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021-2026”. Celem operacyjnym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu jest *„aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych oraz podnoszenie kwalifikacji i szans zatrudnienia mieszkańców na lokalnym rynku pracy”*.

Długotrwałe bezrobocie wpływa destrukcyjnie na psychikę ludzką, osłabia aktywność w poszukiwaniu pracy, wywołuje stres, apatię, poczucie krzywdy, poczucie bezsilności. W Lublińcu w dalszym ciągu liczną grupę osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych stanowiły osoby bezrobotne (osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych, z niskim wykształceniem lub jego brakiem).

Działania pracowników socjalnych wobec osób bezrobotnych skupiały się przede wszystkim na:

- objęciu pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia,
- przygotowaniu i wspieraniu osoby bezrobotnej w trakcie poszukiwania pracy,
- niwelowaniu psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
- zwiększeniu aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- readaptacji do środowiska pracy w przypadku długotrwałe bezrobotnych,
- stałej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych,
- wykorzystaniu w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwałe bezrobotnych.

Oferta Ośrodka skierowana była zarówno do osób bardziej aktywnych, samodzielnych, które wymagają stosunkowo niewielkiego wsparcia, jak i do tych, które nie potrafią wykorzystać własnych zasobów i możliwości przy korzystnych zmianach na rynku pracy.

1. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Prace społecznie użyteczne są narzędziem, które jest wykorzystywane do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. Pozwala uczestnikom na wspomagany finansowo i określony w czasie, częściowy powrót na rynek pracy. Finansowanie programu odbywa się ze środków Funduszu Pracy i środków gminy, w ramach porozumienia pomiędzy Starostwem Powiatowym a Gminą Lubliniec. Zgodnie z ww. Porozumieniem Gmina Lubliniec w 2021 roku mogła zapewnić udział w pracach społecznie użytecznych 14 osobom bezrobotnym zarejestrowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu. W omawianym programie w okresie od marca do listopada 2021 r. wzięło udział łącznie 20 osób bezrobotnych korzystających z pomocy Ośrodka. Osoby uczestniczące w pracach społecznie użytecznych miały do przepracowania 40 godzin miesięcznie (nie więcej niż 10 godzin tygodniowo). Ogółem osoby bezrobotne przepracowały w Programie w 2021 roku 4520 godzin. W roku sprawozdawczym nastąpił wzrost zainteresowania pracami społecznie użytecznymi a tym samym zostało wypracowanych więcej godzin, gdyż poszczególne osoby odbywające prace społecznie użyteczne nie przebywały tak często na kwarantannie jak w zeszłym roku. Przyczynił się do tego również wzrost stawki godzinowej za wykonywanie prac przez osoby biorące w nich udział. Maksymalne miesięczne wynagrodzenie osoby wykonującej prace społecznie użyteczne wynosiło 364,00 zł, które nie jest wliczane do dochodu osoby/rodziny przy ustalaniu uprawnień do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej. Na wypłatę wynagrodzeń za prace społecznie użyteczne wydatkowano kwotę 40 649,00 zł, z czego 24 118,20 zł zostało zrefundowane przez Powiatowy Urząd Pracy ze środków z Funduszu Pracy. Pracownicy społecznie użyteczni pracowali na rzecz jednostek organizacyjnych gminy: Miejsko – Powiatowej Biblioteki Publicznej, Zarządu Gospodarki Komunalnej, Lokalowej i Ciepłownictwa, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Żłobka Miejskiego, Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora” wykonując prace porządkowo – gospodarcze, porządkowo – remontowe, obsługując Punkt Doraźnej Pomocy a także pomagając w czasie przywozu oraz odwozu członków z Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora”.

VIII. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Efektywny system wspierania osób z uzależnieniem oraz ich rodzin poprzez specjalistyczne poradnictwo i umożliwienie im uczestnictwa w terapii jest jednym z celów Profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, będącej elementem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026”.

Powyższe cele są realizowane m.in. poprzez:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. PUNKT KONSULTACYJNY

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu działa Punkt Konsultacyjny skupiający się w głównej mierze na szeroko rozumianym poradnictwie, które ma charakter bezpłatny i jest skierowane do wszystkich mieszkańców Lublińca i tych gmin, z którymi gmina Lubliniec podpisała porozumienia o współpracy.

Dyżury w Punkcie Konsultacyjnym w 2021 roku pełnili:

- psycholog – specjalista ds. uzależnień;
- prawnik;
- instruktor ds. uzależnień,
- instruktor ds. uzależnień od alkoholu;
- specjalista ds. przeciwdziałania przemocy;
- psycholog
- psycholog – konsultant ds. porad prawnych z zakresu przemocy w rodzinie

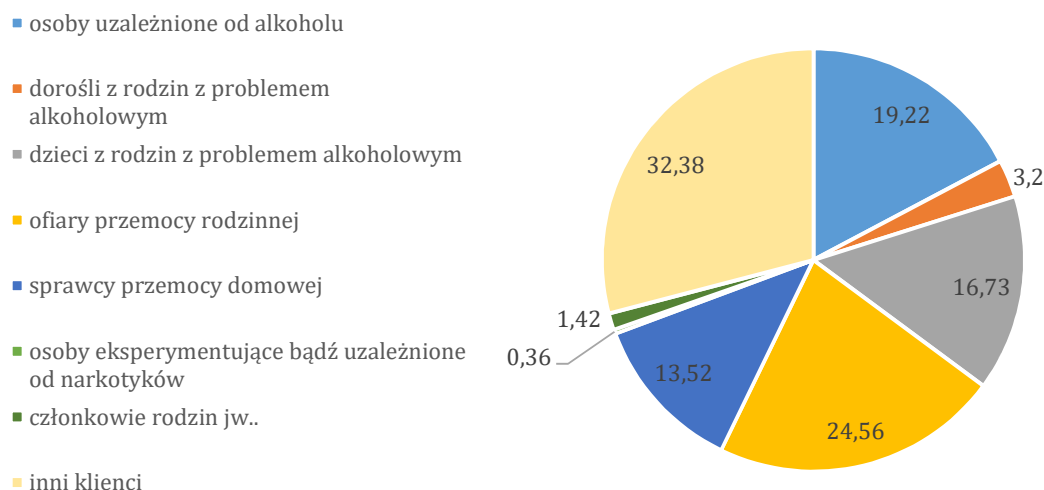

Konsultanci udzielili łącznie 386 porad i konsultacji 281 klientom Punktu, z czego 243 osób to mieszkańcy Lublińca.

Klienci Punktu Konsultacyjnego to:

- osoby uzależnione od alkoholu – 19,22 %
- dorośli z rodzin z problemem alkoholowym – 3,20 %
- dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – 16,73 %
- ofiary przemocy rodzinnej – 24,56 %
- sprawcy przemocy domowej – 13,52 %
- osoby eksperymentujące bądź uzależnione od narkotyków – 0,36 %
- członkowie rodzin jw. – 1,42 %
- inni klienci – 32,38 %

WYKRES – KLIENCI PUNKTU KONSULTACYJNEGO W 2021 ROKU

Stosowane formy udzielanej pomocy to:

- poradnictwo, konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla osób współuzależnionych;
- psychoterapia/profesjonalna pomoc psychologiczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- pomoc psychologiczna dla sprawców przemocy;
- poradnictwo, konsultacje indywidualne, pomoc psychologiczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;

- poradnictwo, konsultacje indywidualne, pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy domowej;
- porady prawne;
- porady telefoniczne;
- informacje, konsultacje dla osób zawodowo związanych z obszarem pomagania osobom uzależnionym, współuzależnionym, ofiarom i sprawcom przemocy;
- psychoedukacja rodziców;
- psychoterapia szeroko rozumianych problemów psychicznych;
- grupy wsparcia i grupy edukacyjno-terapeutyczne.

W roku 2021 w Punkcie Konsultacyjnym pomimo trwającej pandemii wirusa COVID 19 konsultacje w większości odbywały się w formie stacjonarnej z zachowaniem reżimu sanitarnego. W związku z zapobieganiem – rozprzestrzeniania się wirusa COVID 19 umożliwiono klientom komunikowanie się z konsultantami przez dostępne komunikatory internetowe.

Podczas dyżurów pełnionych przez psychoterapeutę specjalistę terapii uzależnień wsparcie otrzymywały m. in. osoby po odbytym leczeniu odwykowym, w sytuacjach nawrotu, związanych z tym kryzysów, a także w sytuacjach pozostawania w stanie stresu, przewlekłego zaburzenia zachowania i spadku aktywności życiowej. Korzystający z pomocy to głównie osoby uzależnione i współuzależnione oraz członkowie rodzin z problemem alkoholowym. Spotkania z ww. miały charakter psychoedukacyjny z elementami pracy psychoterapeutycznej.

W ramach Punktu Konsultacyjnego realizowane są konsultacje i spotkania grupowe dla uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem pensjonariuszy w Domu Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”. Poradnictwo świadczone jest na terenie placówki, gdyż mieszkańcy DPS w związku z niepełnosprawnością ruchową mają problem w dotarciu do Punktu Konsultacyjnego. W Domu Pomocy Społecznej od lat istnieje problem nadużywania alkoholu przez mieszkańców i prowadzenie oddziaływań terapeutycznych w przedmiocie ograniczenia spożywania alkoholu na miejscu – na terenie placówki jest skuteczniejszym rozwiązaniem.

Pomoc psychologiczna świadczona w Punkcie Konsultacyjnym dotyczyła umiejętności wprowadzania zmian we własnym funkcjonowaniu celem podniesienia jakości życia. Większość klientów to osoby o niskim statusie finansowym, który nie pozwala im na podjęcie terapii w ramach prywatnej praktyki psychologicznej, a oczekiwanie na pomoc w ramach NFZ jest długoterminowe.

Część klientów wymagała terapii długoterminowej, a w przypadku niektórych prowadzona była krótkoterminowa psychoterapia z pozytywnym dla klienta efektem.

W 2021 roku w Punkcie Konsultacyjnym przez instruktora ds. uzależnień realizowane były zajęcia grupowe dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych w formie:

- grupy wsparcia,
- grupy edukacyjno-terapeutycznej dla DDA.

Grupa miała charakter otwarty i oparta była na psychoedukacji z odniesieniem do doświadczeń własnych. W spotkaniach uczestniczyły osoby identyfikowane jako DDA, osoby uzależnione, współuzależnione i osoby, które są w profesjonalnej terapii (spotkania te są dla nich uzupełnieniem i dodatkowym wsparciem). W czasie spotkań uczestnicy mieli okazję do autoanalizy zdarzeń, otrzymali wsparcie i pomoc w trudnych sytuacjach. Spotkania grupy prowadził psycholog specjalista terapii uzależnień.

W spotkaniach grupowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych każdorazowo uczestniczyło po kilkanaście osób. Na konsultacje indywidualne często zgłaszały się kobiety szukające pomocy dla swoich bliskich i siebie.

W 2021 roku większość konsultacji prawnych dotyczyła pomocy z zakresu prawa rodzinnego (np. alimenty, rozdzielność majątkowa, rozwody, separacja), prawa cywilnego i prawa pracy. Udzielane konsultacje dotyczyły informacji o właściwości sądów, klienci uzyskiwali pomoc przy sporządzaniu pism procesowych. Zgłaszały się osoby, których nie stać na pomoc prawną odpłatną w kancelariach adwokackich czy radców prawnych. Od marca 2021 roku uruchomiono dyżur prawnika z zakresu przemocy w rodzinie. Z konsultacji skorzystały osoby, które wyszły ze związku przemocowego a także doznające przemocy w rodzinie. Została im udzielona pomoc z zakresu prawa rodzinnego, cywilnego i karnego. W trakcie konsultacji pomagano w pisaniu pism do sądów czy urzędów.

Na dyżury dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgłaszały się osoby doświadczające przemocy jak i osoby stosujące przemoc. Osoby doświadczające przemocy ze strony swoich bliskich otrzymywały wsparcie, uzyskiwały informacje o instytucjach, w których mogły uzyskać pomoc. Z osobami stosującymi przemoc były przeprowadzane rozmowy interwencyjno-motywujące na temat ich zachowania. Dyżurujący konsultanci udzielali także informacji, konsultacji merytorycznych osobom zawodowo związanym z obszarem pomagania osobom uzależnionym, współuzależnionym, oraz działającym w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, a także aktywnie współpracowali z instytucjami i osobami tworzącymi lokalną koalicję pomocy osobom tego potrzebującym.

W 2021 roku Punkt Konsultacyjny świadczył pomoc terapeutyczną, psychologiczną i prawną mieszkańcom 4 gmin powiatu lublinieckiego (Boronów, Ciasna, Kochanowice, Pawonków) na podstawie porozumień zawartych z ww. gminami.

IX. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Pojęcia „ubóstwo” nie definiuje wprost ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Można jednak z niej wnioskować, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego osobę/rodzinę do otrzymania pomocy społecznej. Wobec tego osoba samotnie gospodarująca, której dochód w 2021 roku nie przekraczał ustawowego kryterium dochodowego – 701,00 zł oraz każda rodzina, której dochód nie przekraczał ustawowego kryterium dochodowego na osobę w rodzinie - 528,00 zł, żyją w ubóstwie. Wsparcie osób z problemem ubóstwa, które jest jednym z celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021-2026” składa się z 2 celów operacyjnych:

1. zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa
2. zapewnienia schronienia osobom bezdomnym, wsparcia materialnego w tym okresie oraz przeciwdziałanie zjawisku i skutkom bezdomności

1. PROGRAM UDZIELANIA POMOCY OSOBOM BEZDOMNYM

“Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym, wsparcia materialnego w tym okresie oraz przeciwdziałanie zjawisku i skutkom bezdomności” jest jednym z celów operacyjnych “Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Lubliniec na lata 2021 – 2026”.

Powyższy cel był realizowany m.in. przez:

- rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się powodem powstawania bezdomności,
- uzyskiwanie przez osoby prawa do lokali mieszkalnych,
- nabywanie przez osoby bezdomne umiejętności społecznych niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku,
- odtworzenie w możliwym zakresie, zerwanych więzi rodzinnych,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Bardzo rzadko powodem bezdomności konkretnej osoby jest tylko jeden czynnik. Najczęściej wynika ona z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn - bezrobocia, ubóstwa, rozpadu rodziny, uzależnienia, przemocy w rodzinie, zadłużenia i eksmisji, czy zaburzenia osobowości. Uwzględniając potrzebę kompleksowego podejścia do problemu, integrującego działania różnych instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę na rzecz osób bezdomnych rząd przyjął Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Zgodnie z art. 48, art. 48 a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2021, poz. 2268 ze zm.) samorząd gminy ma obowiązek udzielić schronienia osobom tego pozbawionym. W związku z powyższym w lipcu 2020 r. została podjęta uchwała Rady Miejskiej w Lublińcu dotycząca udzielania schronienia osobom tego pozbawionymi oraz ponoszenia odpłatności ze swojego dochodu - adekwatnie do własnej sytuacji finansowej.

Od 2018 r. Gmina Lubliniec zawiera umowę dotyczącą zapewnienia schronienia z placówką Stowarzyszenia MONAR Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT w Kokotku. W 2021 roku z pomocy Stowarzyszenia MONAR Schroniska dla Osób Bezdomnych MARKOT w Kokotku skorzystało w sumie 70 osób, w tym 12 osób bezdomnych pochodzących z Gminy Lubliniec. Usamodzieliło się 7 osób, zmarła 1 osoba, do ZOL udały się 2 osoby, natomiast do swych rodzin powróciły 4 osoby. Koszty związane z zapewnieniem schronienia wyniosły 78 528,00 zł.

Jak wynika z ustawy o pomocy społecznej, osoba bezdomna trafia do schroniska na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez ośrodek pomocy społecznej. Procedura postępowania wymaga zawarcia kontraktu socjalnego z każdą osobą bezdomną skierowaną przez Ośrodek. Określane są w nim działania zmierzające do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej zgłaszających się po pomoc. W określonym przedziale czasowym, odbywa się realizacja poszczególnych założeń oraz ich ocena - co powinno mobilizować osobę do wyjścia z bezdomności i usamodzielnienia się.

Dobra współpraca pomiędzy organizacją pozarządową, tj. Stowarzyszeniem MONAR Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT w Kokotku, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lublińcu, pozwalała na właściwie rozpoznanie potrzeb osób bezdomnych. Tak jak w poprzednich latach, mieszkańcy schroniska mieli możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu (w tym: pomoc prawnika, psychologa, terapeuty ds. uzależnień).

W czasie pandemii COVID-19, tj. w związku z bezpieczeństwem osób bezdomnych zamieszkujących w schronisku oraz bezdomnych kierowanych do ww. placówki – została opracowana Procedura Udzielania Pomocy Osobom Bezdomnym „Bezpieczny Szlak”. Ponadto w Schronisku dla Osób

Bezdomnych MARKOT w Kokotku, dzięki wsparciu ze strony Urzędu Miasta Lubliniec, w formie tzw. Małego Grantu na zadanie pt. „Dobroć ważniejsza jest niż...” została rozdysponowana kwota 10 000 zł na bieżące potrzeby, w tym także na zakup środków do dezynfekcji i dekontaminacji pomieszczeń oraz sprzętów, co równie przyczyniło się do poprawy warunków sanitarnych i zachowania reżimu sanitarnego.

2. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 poz. 1285 ze zm.) potwierdza w oparciu o wywiad środowiskowy prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osobom, które spełniały kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 1296 ze zm.), nie posiadały ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, najczęściej z powodu utraty statusu osoby bezrobotnej na skutek wyrejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy bądź niemożności zarejestrowania w Urzędzie Pracy z powodu długotrwałej choroby.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. W 2021 roku wydano łącznie 46 decyzji, w tym 43 decyzje potwierdzające prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Decyzję o której mowa powyżej wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. W 2021 r. przeprowadzono 41 wywiadów środowiskowych.

W 2021 roku na finansowanie kosztów wydawania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni finansowanych ze środków publicznych, spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej poniesiono wydatki w łącznej kwocie 6742 zł.

3. WSPÓŁPRACA Z BANKIEM ŻYWNOŚCI W CZĘSTOCHOWIE

Rok 2021 był kolejnym rokiem współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Bankiem Żywności w Częstochowie, dzięki której wsparcie otrzymywały najubożsi mieszkańcy Lublińca, a także osoby bezdomne, często uzależnione. Gmina Lubliniec, w imieniu której występuje Ośrodek, jest od 2001 roku członkiem Banku Żywności w Częstochowie, co umożliwia uczestnictwo Ośrodka w ogólnopolskich zbiórkach żywności dla osób potrzebujących wsparcia. Zbiórka, jak zawsze współorganizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy w 2021 r. odbyła się w trudnych, wyjątkowych warunkach - w związku ze stanem pandemii COVID-19. Z powyższego powodu odbyła się tylko Świąteczna Zbiórka Żywności bez udziału wolontariuszy, w której pozyskano 100,00 kg żywności, która została przekazana najbardziej potrzebującym rodzinom.

Federacja Banków Żywności jest organizacją, która na terenie kraju organizuje i odpowiada za realizację Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej – Podprogramu 2020: pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności krajów Unii Europejskiej.

4. REALIZACJA PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC ŻYWNOŚCIOWA

W 2021 r. kontynuowano realizację unijnego programu pomocy żywnościowej dla najuboższych – Programu POPŻ, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Osoby potrzebujące, nieprzekraczające 220% obowiązującego w pomocy społecznej kryterium dochodowego, objęte pomocą Ośrodka, otrzymały w trakcie 7 dostaw paczki żywnościowej składające się z 21 produktów z 7 różnych grup towarowych (tj. groszek z marchewką, fasolę białą, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe, sok jabłkowy klarowany, makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kaszę gryczaną, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający, szynkę drobiową, pasztet wieprzowy, filet z makreli w oleju, cukier biały, olej rzepakowy, gołąbki w sosie pomidorowym, kawę zbożową, miód nektarowy).

Wydawanie żywności rozpoczęło się w lutym 2021 roku i kolejne dostawy żywności odbywały się regularnie co miesiąc, poza czerwcem, aż do września 2021r. Z uwagi na pandemię koronawirusa wydawanie żywności odbywało się w sposób bezpieczny zapewniający zachowanie dystansu społecznego i w maseczkach. Odbiorcy żywności byli informowani telefonicznie dzień przed odbiorem żywności przez pracowników socjalnych i umawiani na godziny aby w sposób bezpieczny odebrali żywność i nie byli narażeni na zakażenie COVID -19.

X. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Dział Świadczeń Rodzinnych w 2021 roku realizował zadania w obszarach:

- świadczeń rodzinnych,
- funduszu alimentacyjnego,
- świadczenia wychowawczego tzw. „programu Rodzina 500+”,
- świadczenia „Dobry start”,
- świadczenia „Za życiem”
- program „Czyste powietrze”.

Dział Świadczeń Rodzinnych działał w oparciu o ustawy:

- z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 poz. 111),
- z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297),
- z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 poz. 808),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2018 poz. 1061),
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem (Dz. U. z 2020 poz. 1329),
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo o ochronie środowiska” (Dz. U. z 2020r., poz. 1219 ze zm.).

W ramach świadczeń rodzinnych Dział Świadczeń Rodzinnych w 2021 realizował wypłaty:

- zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu:
  - urodzenia dziecka,
  - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - samotnego wychowywania dziecka,
  - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
  - rozpoczęcia roku szkolnego,
  - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

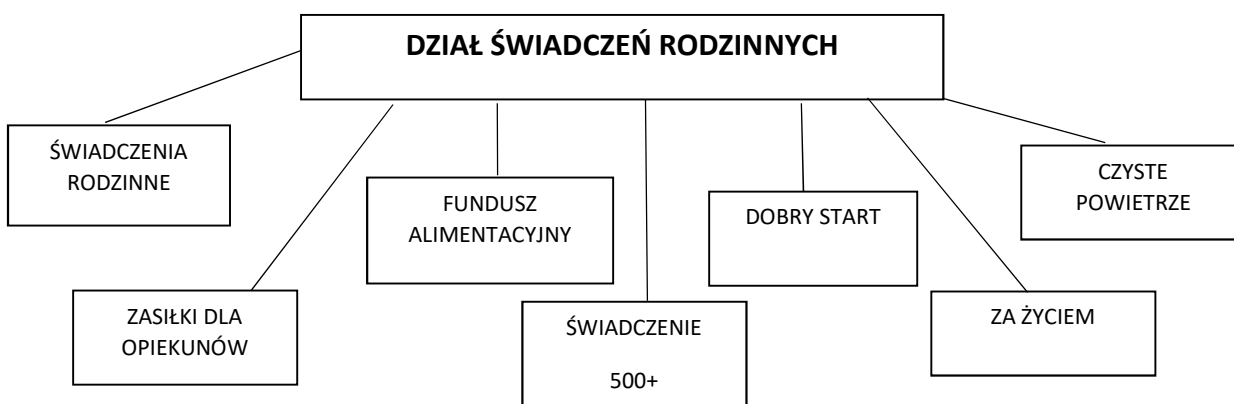

- świadczeń opiekuńczych, w tym:
  - zasiłków pielęgnacyjnych,
  - świadczeń pielęgnacyjnych,
  - specjalnych zasiłków opiekuńczych.
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,

Ponadto w 2021 roku kontynuowano wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na mocy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020, poz. 374 z późn. zm.) świadczenia uzależnione od niepełnosprawności były przedłużane do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Strukturę zadań Działu Świadczeń Rodzinnych w 2021 przedstawiono na schemacie.

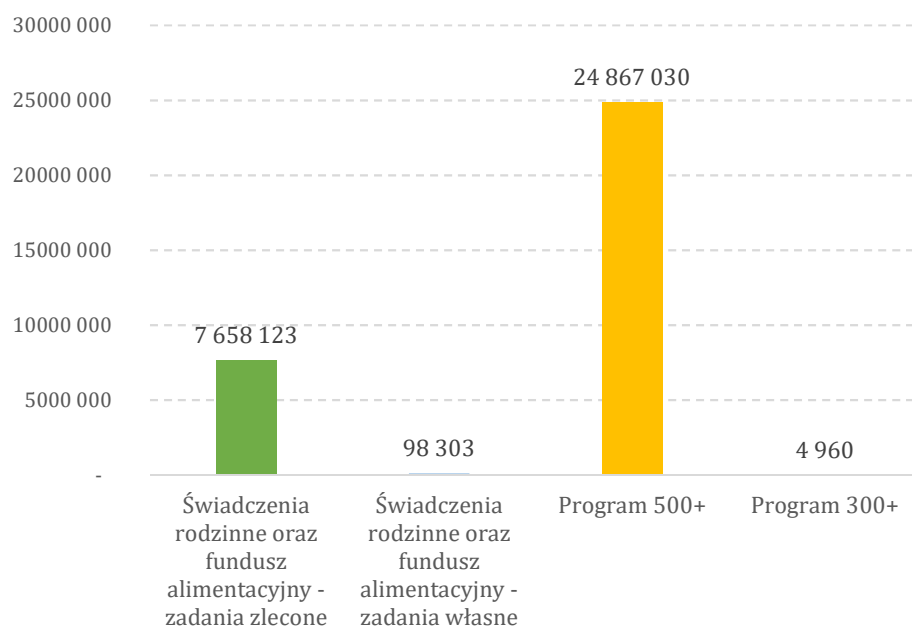

W 2021 roku świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego realizowane były z dwóch źródeł finansowania:

- ze środków budżetu państwa w ramach zadań zleconych,
- ze środków własnych gminy (głównie ze środków uzyskanych ze zwrotu należności od dłużników alimentacyjnych).

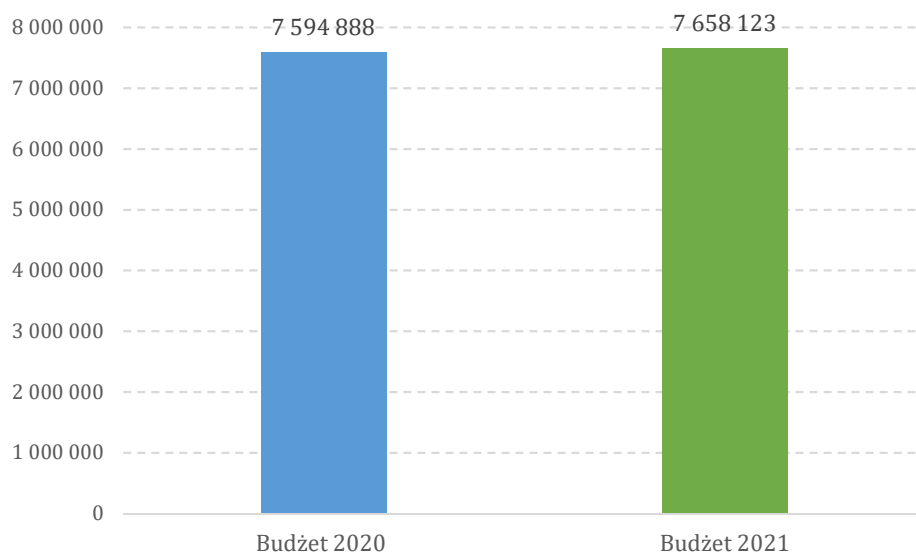
Struktura budżetu Działu Świadczeń Rodzinnych za 2021 rok przedstawiała poniższy wykres.

WYKRES – STRUKTURA WYDATKÓW DZIAŁU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH W 2021 ROKU

W stosunku do poprzedniego roku, budżet w 2021 roku w rozdziale 85502 – świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wzrósł o 0,83%, co prezentuje poniższy wykres.

**WYKRES – KWOTA ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I FUNDUSZY ALIMENTACYJNEGO
W LATACH 2020-2021**

1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

W ramach świadczeń rodzinnych w 2021 roku realizowano wypłatę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskiego oraz świadczenia opiekuńcze w formie zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych.

RODZAJ ŚWIADCZENIA	2020	2021	wzrost + / spadek -
Zasiłki rodzinne	1 099 752 zł	934 347 zł	-165 405 zł
Dodatki:			
z tyt. urodzenia się dziecka	49 420 zł	35 073 zł	-14 347 zł
z tyt. urlopu wychowawczego	144 604 zł	109 735 zł	-34 869 zł
z tyt. samotnego wychowywania dziecka	95 697 zł	85 384 zł	-10 313 zł
z tyt. kształcenia i rehabilitacji	77 538 zł	76 181 zł	-1357 zł
z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	52 650 zł	42 426 zł	-10 224 zł
z tyt. podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	7 578 zł	6 684 zł	-894 zł
z tyt. wielodzietności	146 470 zł	147 309 zł	+ 894 zł
Świadczenie rodzicielskie	528 808 zł	329 024 zł	-199 784 zł
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	129 000 zł	146 000 zł	+ 17 000 zł
Świadczenia opiekuńcze			
Zasiłki pielęgnacyjne	2 234 225 zł	2 316 395 zł	+ 82 170 zł
Świadczenia pielęgnacyjne	1 759 907 zł	2 164 840 zł	+ 404 933 zł
Specjalne zasiłki opiekuńcze	72 643 zł	25 420 zł	-47 223 zł
Zasiłki dla opiekunów	7 440 zł	0 zł	-7440 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPS

W 2021 roku wypłacono 24 629 świadczeń rodzinnych (zasiłków) – w stosunku do 2020 roku liczba wypłaconych zasiłków zmniejszyła się o 1613. Z zasiłków rodzinnych skorzystały 402 rodziny, a zasiłki rodzinne wypłacono na 875 dzieci. W stosunku do 2020 roku liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych zmniejszyła się o 103, a dzieci, na które zostało wypłacone świadczenie – było o 168 mniej.

Z zasiłków pielęgnacyjnych skorzystało 961 rodzin, ze świadczeń pielęgnacyjnych 104 rodziny, ze specjalnego zasiłku opiekuńczego 5 rodzin.

Od świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków dla opiekunów opłacono składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne. W 2021 roku na wypłatę składek emerytalno – rentowych wydatkowano kwotę 372 255 zł, natomiast na składki zdrowotne 90 971 zł. W stosunku do poprzedniego roku nastąpił wzrost wydatków w zakresie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe o 5,5%, a na ubezpieczenie zdrowotne o 16%.

W 2021 roku wypłacono 5 świadczeń „Za życiem”. Świadczenie to przysługuje rodzicom, którym urodziło się dziecko z bardzo poważnymi wadami rozwojowymi. W stosunku do poprzedniego, 2020 roku liczba tych świadczeń wzrosła o 3.

W 2021 roku wydano 1344 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych. W stosunku do 2020 roku liczba ta zmalała o 55.

Wzrost wydatków na świadczenia rodzinne, jako całości z jednoczesnym zmniejszeniem liczby wypłacanych świadczeń (zwłaszcza zasiłków rodzinnych) związany jest z corocznym wzrostem wysokości kwot świadczeń opiekuńczych. Z roku na rok wzrasta wysokość świadczenia pielęgnacyjnego (w 2020 roku kwota ta wynosiła 1830zł, w 2021 roku 1971zł). Wiele osób korzystających do tej pory ze specjalnego zasiłku opiekuńczego zrezygnowało z tego świadczenia na rzecz wyższego o ponad 1350zł świadczenia pielęgnacyjnego. Również duża liczba osób, którym odmówiono przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, na skutek odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, nabyło prawo do tego świadczenia.

Od 2021 roku nie był wypłacany zasiłek dla opiekuna.

Zmniejszenie liczby wypłacanych zasiłków rodzinnych związane jest natomiast z brakiem waloryzacji kryterium dochodowego oraz wysokości świadczeń rodzinnych, przy jednoczesnym wzroście płacy minimalnej, co wiąże się z tym, iż coraz mniej rodzin kwalifikuje się do otrzymywania zasiłku rodzinnego (kryterium dochodowe wynosi 674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł, jeśli w

rodzinie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne). Ostatnia waloryzacja kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego miała miejsce w 2015 roku.

2. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

W związku z realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2021 roku wypłacono 1515 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 630 773 zł. W stosunku do roku 2020 liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 10 świadczeń, zaś kwota o 12 970 zł. Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z funduszu alimentacyjnego od 1 października 2020 roku wynosi 900 zł. Od okresu zasiłkowego 2020/2021 wprowadzono możliwość przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w ramach tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę” stosowanego już przy przyznawaniu zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Mechanizm ten pozwala przy określonej kwocie przekroczenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu, przyznać je w wysokości różnicy pomiędzy kwotą maksymalnego świadczenia a kwotą przekroczenia kryterium dochodowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono 72 rodzinom, w których były osoby uprawnione do alimentów w liczbie 120.

W ramach prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych w 2021 roku podjęto następujące działania:

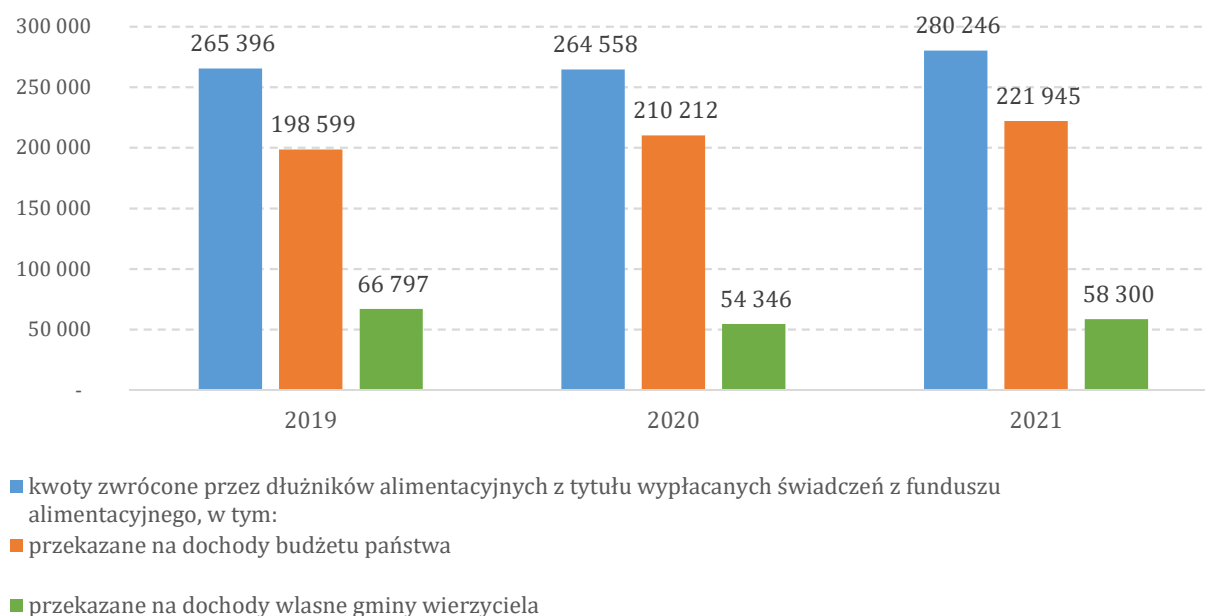
- przeprowadzono 22 wywiady alimentacyjne,
- zobowiązano 6 dłużników do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- skierowano 7 wniosków do Prokuratury o ściganie za przestępstwo z art. 209 Kodeksu Karnego,
- skierowano 3 wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika.

W 2021 roku w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 114 decyzji administracyjnych oraz 15 decyzji w sprawach dłużników alimentacyjnych.

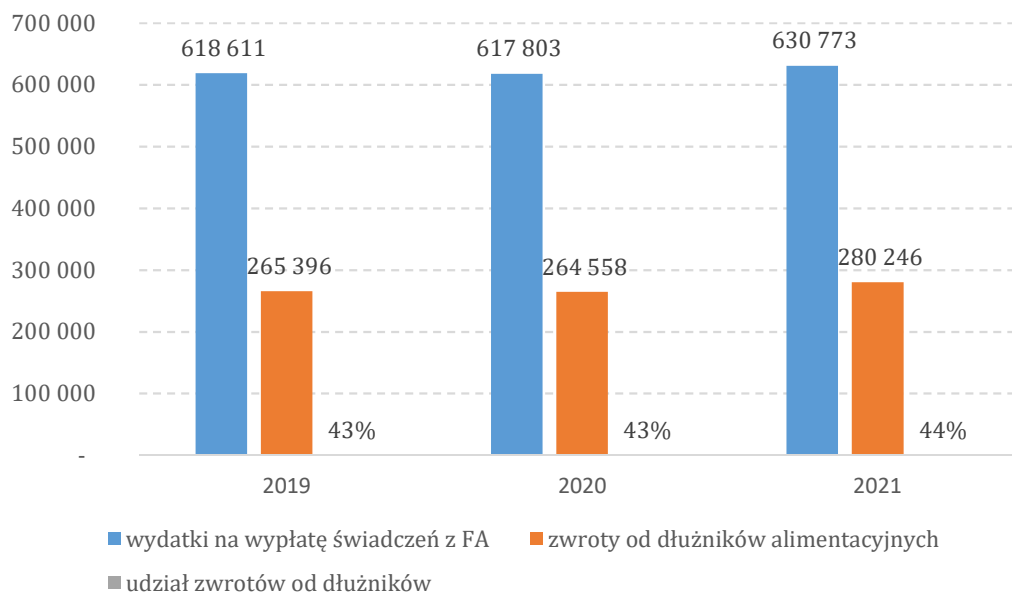
W 2021 roku od dłużników wyegzekwowano za pośrednictwem komorników sądowych kwotę 280 246 zł. Jest to kwota wyższa od roku poprzedniego o 15 687 zł. Na dochody budżetu państwa przekazano w 2021 roku 221 945 zł, w tym 134 494 zł na odsetki, a 58 300 zł na dochody własne organu właściwego wierzyciela.

Kształtowanie się zwrotów od dłużników przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawiono na wykresie.

WYKRES – ZWROTY OD DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH W LATACH 2019-2021

WYKRES - UDZIAŁ ZWROTÓW OD DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH W LATACH 2019-2021

3. ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE

W 2021 roku wypłacono 49 559 świadczeń na kwotę 24 657 404 zł. Z programu skorzystało 2786 rodzin (wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 142 rodziny). Liczba dzieci, dla których zostało wypłacone świadczenie wychowawcze wyniosła 4528 (wzrost o 209 dzieci).

W stosunku do poprzedniego roku nastąpił 0,85% wzrost wydatków na świadczenia wychowawcze – była to kwota 206 918 zł.

W sprawach o świadczenia wychowawcze w 2021 roku wydano łącznie 2770 decyzji i informacji. W stosunku do poprzedniego roku wydano ich o 2472 więcej. Wzrost ilości wydanych rozstrzygnięć związany był z faktem, iż w 2020 roku nie było konieczności składania wniosków na nowy okres zasiłkowy – świadczenia wychowawcze przyznawane były na okres od 1.07.2019r. do 31.05.2021r. W 2021 roku koniecznym było złożenie wniosku na nowy okres, co skutkowało z kolei koniecznością wydania rozstrzygnięć w sprawach przyznania bądź odmowy świadczeń.

5. ŚWIADCZENIE „DOBRY START”

W 2021 roku wypłacono 16 świadczeń „Dobry Start” – jednorazowych świadczeń w ramach wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny, niezależne od dochodów rodziny. Świadczenie wynosi 300 zł na każde dziecko. Były to świadczenia wypłacone osobom, którym z różnych względów (np. koniecznością dodatkowej weryfikacji uprawnień i późnego złożenia wniosku) nie można było wypłacić tych świadczeń w 2020 roku. Koszty obsługi wyniosły 160 zł. Od 2021 roku Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przeniosło realizację tego programu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

6. PROGRAM „CZyste POWIETRZE”

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublińcu przygotowywał zaświadczenia o dochodach rodzin zamierzających skorzystać z dofinansowania do programu „Czyste powietrze” realizowanego w ramach ustawy „Prawo o ochronie środowiska”. Beneficjentami II części tego programu były osoby fizyczne, które łącznie spełniały następujące warunki:

- są właścicielami/współwłaścicielami budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą ;
- przeciętny miesięczny dochód na jednego członka ich gospodarstwa domowego nie przekracza kwoty:
- 1400 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
- 1960 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

W 2021 roku złożone zostały 104 wnioski o wydanie zaświadczeń.

Dział Finansowo-Księgowy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa przede wszystkim w oparciu o ustawę o rachunkowości i ustawę o finansach publicznych.

Rolą działu jest ewidencjonowanie zdarzeń związanych z wykonywaniem budżetu jednostki, analizowaniem procesu realizacji zadań od strony finansowej, a przede wszystkim zgodności z przyjętymi w uchwale budżetowej planami finansowymi oraz przygotowanie projektu budżetu jednostki na kolejny rok w oparciu o posiadane informacje.

Ewidencja prowadzona była w rozbiciu na poszczególne rodzaje działalności, tak by dochody i wydatki przyporządkowane były realizowanym zadaniom z wyodrębnieniem:

- Ośrodka pomocy społecznej;
- Domów pomocy społecznej;
- Wspierania rodziny;
- Działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- Domu Dziennego Pobytu „Klub Seniora”;
- Świadczeń z pomocy społecznej;
- Świadczenia wychowawczego;
- Świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego;
- Ewidencji i rozliczeń z dłużnikami alimentacyjnymi;
- Realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- Usług opiekuńczych;
- Pomocy materialnej dla uczniów;
- Porozumień i umów z innymi jednostkami;
- Zakładowego funduszu świadczeń socjalnych;
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach wyżej wymienionego podziału realizowano zadania według źródeł finansowania z rozbiem na zadania finansowane:

- ze środków własnych gminy,
- z dotacji na zadania zlecone,
- z dotacji na zadania własne,
- w ramach porozumień międzygminnych,
- ze środków PUP,
- ze środków Funduszu Pracy,
- ze środków Funduszu Przeciwdziałania Covid-19,
- ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Prowadzona ewidencja finansowo – księgowa stanowiła podstawę sporządzania sprawozdań budżetowych, sprawozdania finansowego jednostki, rozliczania otrzymanych dotacji i innych środków oraz zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Realizacja świadczeń następuje w formie przelewów na konta osobiste, natomiast dla osób nieposiadających kont osobistych, w formie przekazów pocztowych za pośrednictwem Poczty Polskiej.

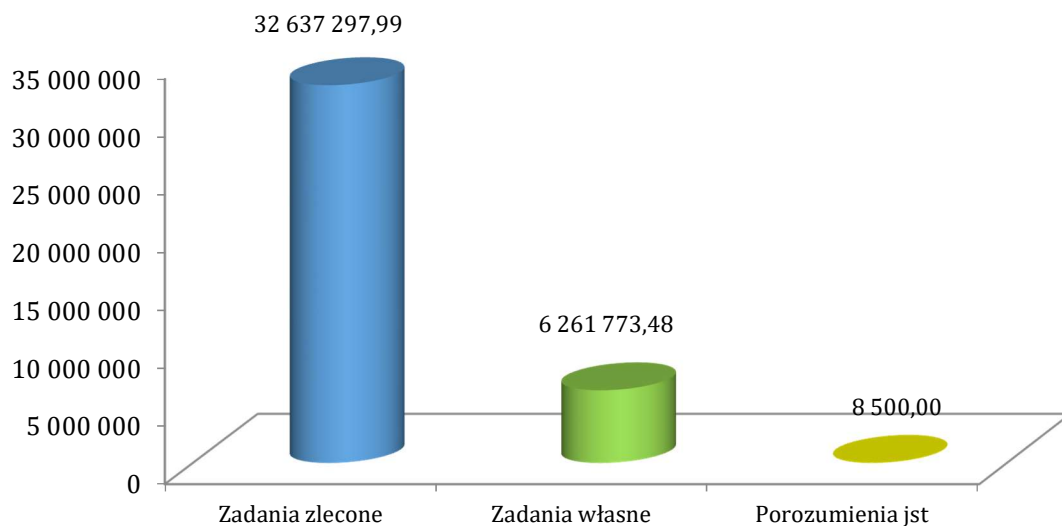
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności wykonuje zadania własne gminy, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz zadania wynikające z porozumień z innymi jednostkami. Na realizację ww. zadań Ośrodek otrzymuje środki, które pochodzą z budżetu miasta, dotacji z budżetu państwa, od innych jednostek w wysokości zawartych porozumień.

Wydatki w 2021 roku wyniosły ogółem: 38 907 571,47 zł, z czego:

WYDATKI MOPS 2021				
Rodzaj			Kwota	Udział
Zadania zlecone			32 637 297,99	83,88%
Zadania własne	6 261 773,48	finansowane z budżetu państwa	1 439 971,65	3,70%
		finansowane z budżetu gminy	4 811 801,83	12,37%
		finansowane ze środków Funduszu Pracy	4 000,00	0,01%
		finansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania Covid-19	6 000,00	0,02%
Porozumienia jednostek samorządu terytorialnego			8 500,00	0,02%
RAZEM			38 907 571,47	100,00%

Źródło: opracowanie własne MOPS

Wydatki MOPS według rodzaju realizowanych zadań

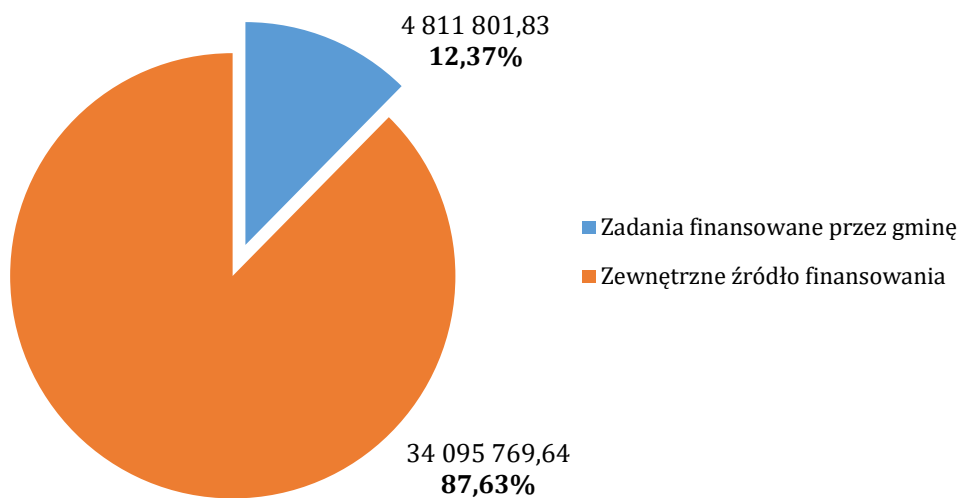

Charakterystyka wydatków MOPS z podziałem na rozdziały klasyfikacji budżetowej

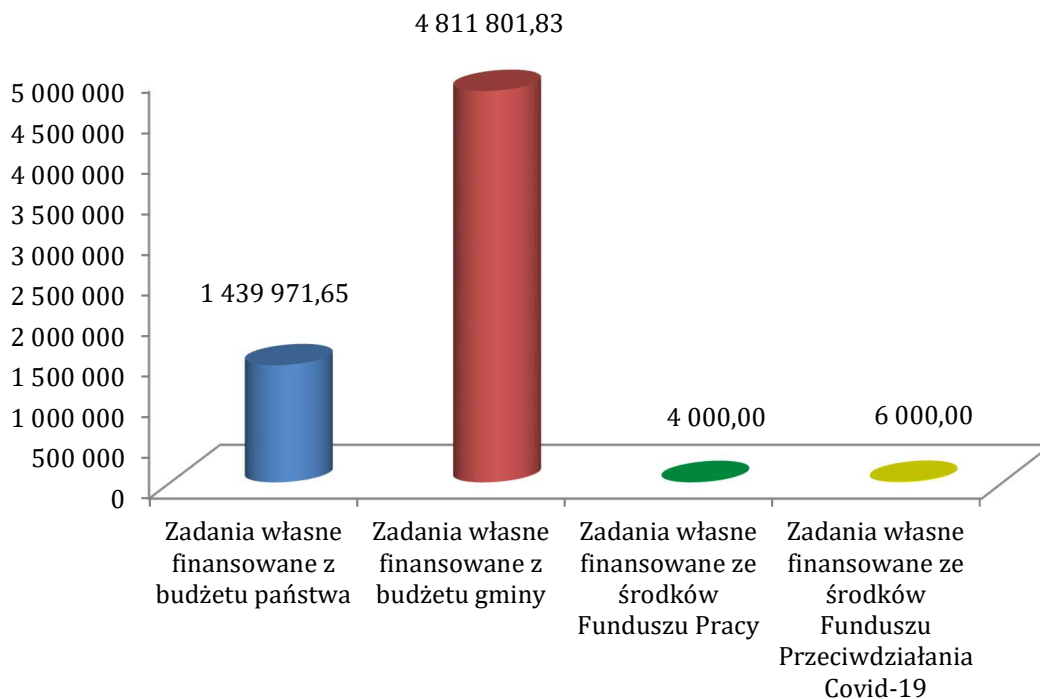
Rozdział	Nazwa	Kwota ogółem	Zewnętrzne źródło finansowania	Środki gminy	%
85153	Zwalczanie narkomanii	11 246,02	0,00	11 246,02	0,030
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	218 889,68	8 500,00	210 389,68	0,56
85195	Pozostała działalność	12 742,00	12 742,00	0,00	0,03
85202	Domy pomocy społecznej	860 990,72	0,00	860 990,72	2,21
85203	Ośrodki wsparcia	540 786,64	0,00	540 786,64	1,39
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	56 629,40	56 629,40	0,00	0,15
85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne	528 742,61	329 303,61	199 439,00	1,36
85216	Zasiłki stałe	671 977,56	671 977,56	0,00	1,73
85219	Ośrodki pomocy społecznej	2 169 665,29	284 045,77	1 885 619,52	5,59
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	541 836,55	7 085,70	534 750,85	1,39
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	124 607,00	68 607,00	56 000,00	0,32
85295	Pozostała działalność	22 230,80	0,00	22 230,80	0,06
85415	Pomoc materialna dla uczniów	38 698,22	30 423,31	8 274,91	0,10
85501	Świadczenie wychowawcze	24 867 029,97	24 867 029,97	0,00	63,90
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	7 756 426,18	7 658 123,21	98 302,97	19,94
85503	Karta Dużej Rodziny	1 372,00	1 372,00	0,00	0,00
85504	Wspieranie rodziny	152 904,68	8 960,00	143 944,68	0,39
85508	Rodziny zastępcze	136 474,89	0,00	136 474,89	0,35
85510	Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	103 351,15	0,00	103 351,15	0,27
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	90 970,11	90 970,11	0,00	0,23
	RAZEM	38 907 571,47	34 095 769,64	4 811 801,83	100,00

Analizując wydatki w 2021 r. ze względu na źródło finansowania – z zewnętrznych źródeł sfinansowano 87,63%, natomiast ze środków gminnych sfinansowano 12,37 % wydatków ogółem MOPS.

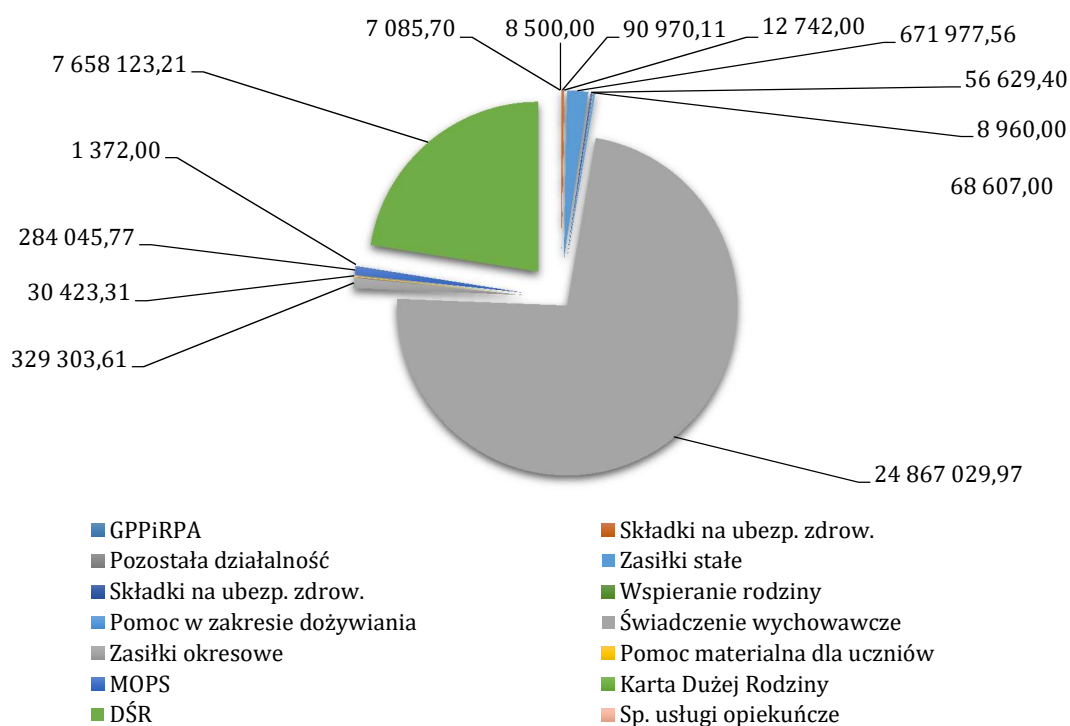
Podział na źródła finansowania

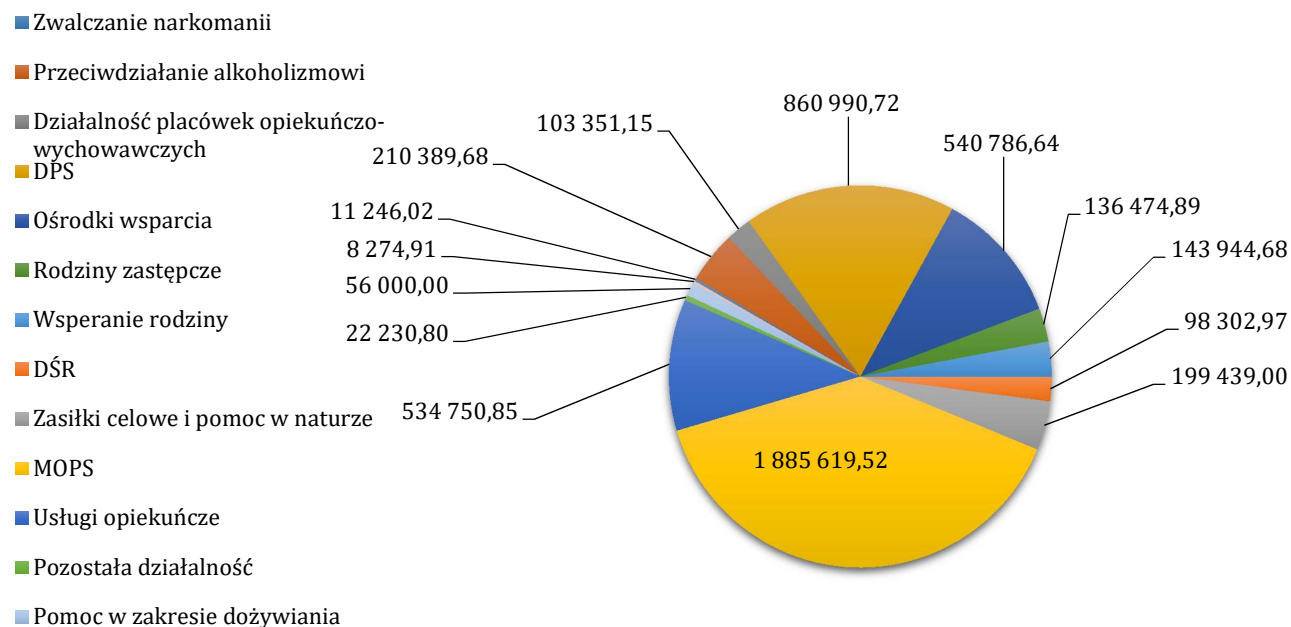
Podział zadań własnych na źródła finansowania

Podział z uwzględnieniem rozdziałów dla zewnętrznych źródeł finansowania zadań

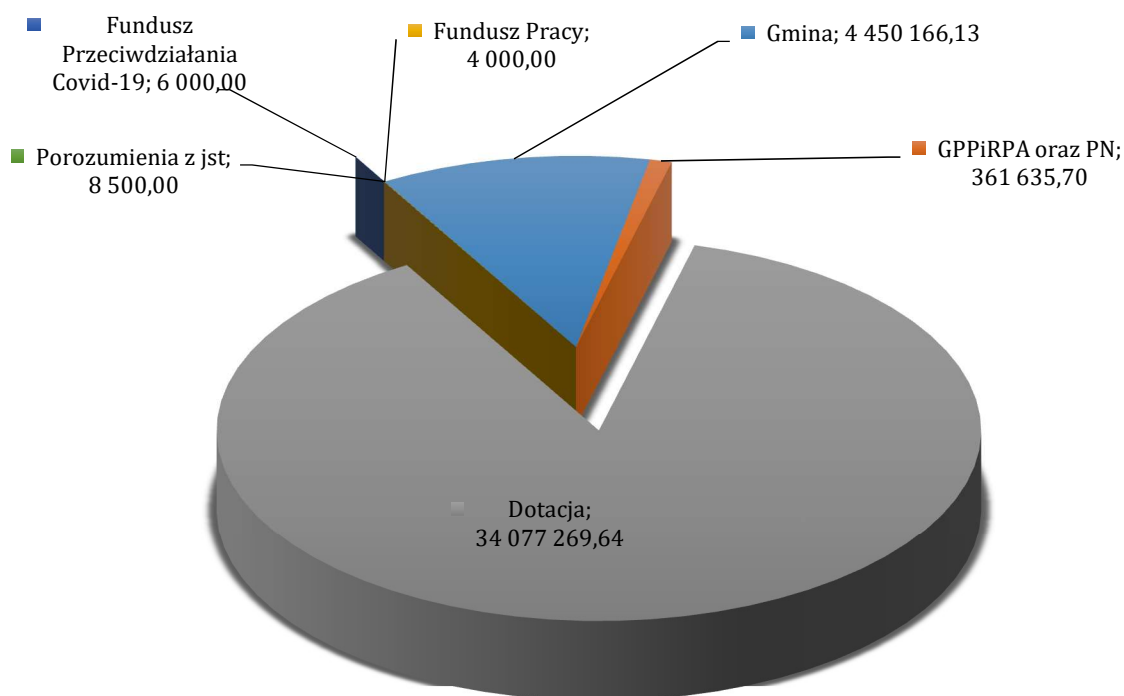

Podział z uwzględnieniem rozdziałów dla zadań finansowanych ze środków gminy

Źródła finansowania zadań

Gmina	GPPiRPA oraz PN	Dotacja	Fundusz Pracy	Fundusz Przeciwdziałania Covid-19	Porozumienia z jst
4 450 166,13	361 635,70	34 077 269,64	4 000,00	6 000,00	8 500,00
4 811 801,83					

REALIZACJA PROJEKTÓW

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował Program „Asystent osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021. Program w całości finansowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. Środki Funduszu na realizację programów przekazywane są podmiotom na podstawie umowy na wyodrębniony rachunek bankowy i stanowią koszty Funduszu.

W związku z powyższym Program realizowany był w formie pozabudżetowej. W ramach Programu wykorzystano środki w wysokości 102 116,90 zł.

XII. DZIAŁ ADMINISTRACYJNO-KADROWY

---

1. ZATRUDNIENIE

Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublińcu w 2021 roku realizował zespół pracowników w ramach następujących działów:

- Dział Pomocy Środowiskowej
- Dział Świadczeń Rodzinnych
- Dział Usług Socjalnych
- Dział Finansowo – Księgowy
- Dział Administracyjno – Kadrowy.

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał łącznie 50 osób w ramach 49,25 etatu. Spośród 50 pracowników Ośrodka 37 osób posiada wykształcenie wyższe, wśród nich 9 osób posiada ukończone Studia Podyplomowe:

- „Zarządzanie i organizacja placówkami pomocy społecznej i opiekuńczo wychowawczej”,
- „Zarządzanie i organizacja pomocy społecznej”,
- „Organizacja Pomocy Społecznej”,
- „Organizacja i zarządzanie w placówkach opiekuńczych i pomocy społecznej”,
- „Pedagogika Socjalna w zakresie oligofrenopedagogiki”,
- „Oligofrenopedagogiki z elementami terapii pedagogicznej i kształcenia integracyjnego”,
- „Pedagogika socjalna w zakresie Profilaktyki i Resocjalizacji”,
- „Aktywizacja i rozwój społeczności lokalnych”,
- „Administracja publiczna”,
- „Zarządzanie i administracja”,
- „Zarządzanie bezpieczeństwem pracy”,
- „Zintegrowana edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna”.

Wśród pracowników zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego zatrudnionych było 13 osób, które posiadały wykształcenie wyższe, w tym dwóch pracowników posiada I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny. Obecnie siedmiu pracowników posiada specjalizację II

stopnia w zawodzie pracownik socjalny – 2 osoby w zakresie specjalności „praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi”, 1 osoba w zakresie specjalności „praca socjalna z osobami bezrobotnymi”, 3 osoby w zakresie specjalności „praca socjalna z osobami starszymi” i 1 osoba w zakresie specjalności „praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy”. Trzech pracowników socjalnych posiada ukończone studia podyplomowe. Jeden pracownik socjalny posiada również certyfikat specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2021 roku jeden z pracowników socjalnych ukończył I stopień Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ośrodek zatrudnia również 2 pracowników zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny z wykształceniem wyższym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2021 zorganizował praktyki zawodowe dla dwóch osób: Słuchacza Szkoły Policealnej nr 1 im. Prof. Zbigniewa Religii w Lublińcu zdobywającego kwalifikacje w zawodzie opiekuna medycznego oraz słuchacza Szkoły Policealnej „Żak” w Częstochowie zdobywającego kwalifikacje w zawodzie opiekuna środowiskowego.

Ponadto, jak w latach poprzednich Ośrodek współpracując z Powiatowym Urzędem Pracy aktywizował jedną osobę w ramach tzw. „odbywania stażu przez bezrobotnego” przez okres 4 miesięcy.

W roku 2021 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł porozumienia o współpracy w wykonywaniu czynności wolontarystycznych z dwoma osobami do obsługi Punktu Doraźnej Pomocy oraz z czterema osobami świadczącymi usługi opiekuńcze.

2. SZKOLENIA

Doskonalenie kadr Ośrodka Pomocy Społecznej skupiało się na zwiększeniu poziomu specjalistycznej wiedzy pracowników, wykształceniu umiejętności przydatnych w pracy socjalnej, zwiększeniu jej efektywności oraz tworzeniu nowych i doskonaleniu już stosowanych metod i form pomocy klientom Ośrodka.

W 2021 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystali z możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji.

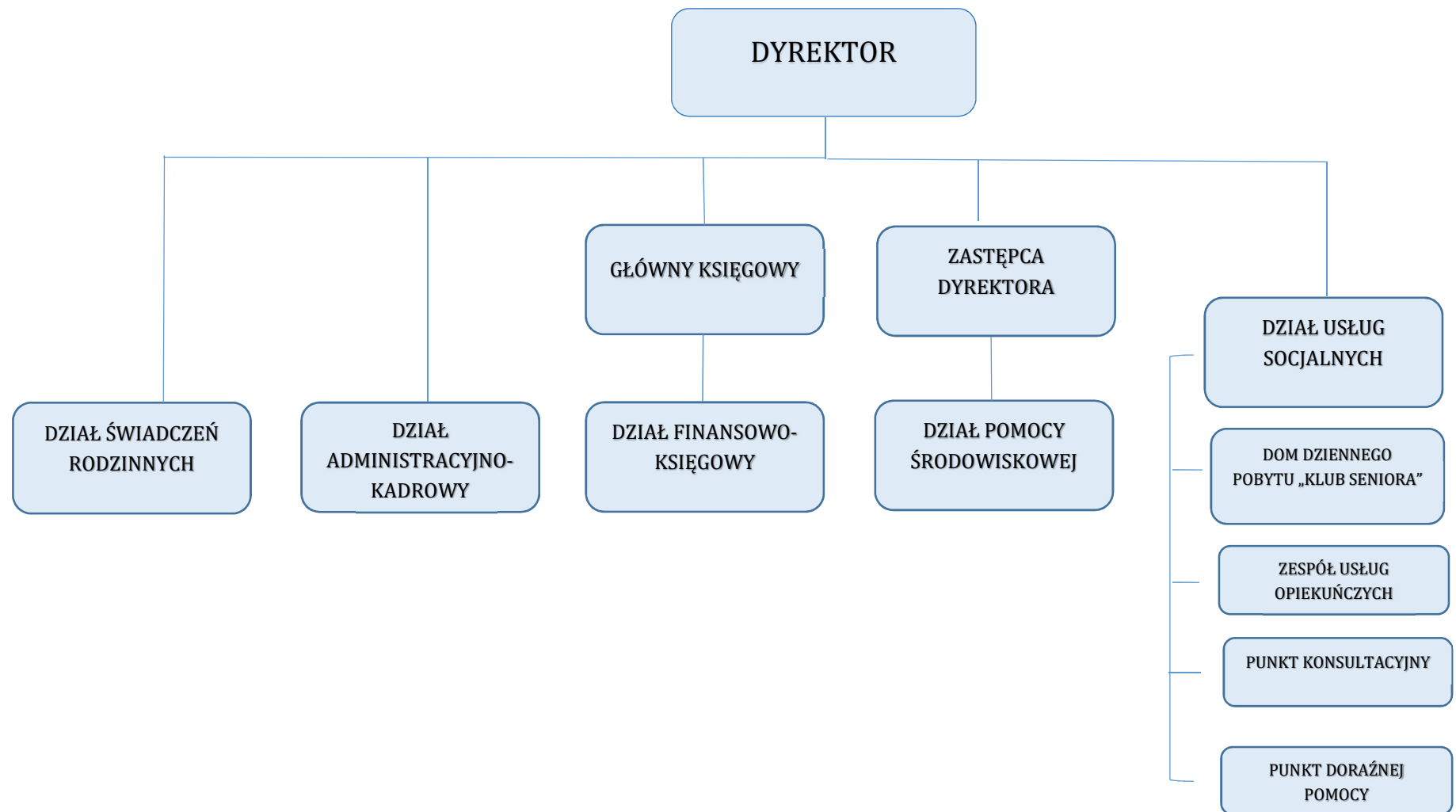
W szkoleniach wzięli udział wszyscy pracownicy Ośrodka z uwzględnieniem zakresu wykonywanych czynności. Szkolenia te obejmowały następujące tematy:

- „Przemoc seksualna wobec dzieci”,
- „Depresja i zachowania autodestrukcyjne u dzieci i młodzieży – rozpoznawanie i formy wsparcia”,
- „Kompendium wiedzy pracownika socjalnego”,
- „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych”,
- „Schroniska i noclegownie dla osób bezdomnych – zmiana przepisów prawnych w obszarze przeciwdziałania bezdomności”,

- „Trauma dziecka krzywdzonego”,
- „Pomoc społeczna w 2021 roku oraz prawidłowa realizacja świadczeń z pomocy społecznej”,
- „Doskonalenie zawodowe kluczowych pracowników systemu pomocy społecznej na terenie makroregionu II”,
- „Wykorzystanie terapii zajęciowej z podopiecznymi dziennego domu pomocy i śds”,
- „Świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze 500 plus, fundusz alimentacyjny”,
- „Fundusz alimentacyjny – nowy okres zasiłkowy 2021/22, aktualne problemy oraz zmiany wprowadzone ustawą o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny”,
- „Świadczenia rodzinne – nowy okres zasiłkowy 2021/22, aktualne problemy oraz zmiany wprowadzone ustawą o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny”,
- „Świadczenia wychowawcze 500 plus – przekazanie do ZUS”,
- „Procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego – nowości 2021”,
- „Dodatek osłonowy – nowe zadania gminy 2022”,
- „Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego – aktualny stan prawny oraz zmiany w 2021 roku”,
- „Polski Ład w podatku PIT, ryczałcie i karcie podatkowej – wszystkie zmiany oraz bieżące zagadnienia”,
- „Klasyfikowanie dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych po zmianach oraz ich ujęcie w planie finansowym, ewidencji, sprawozdaniach”,
- „System Pomost Std”,
- „CUS – nowe możliwości w zakresie integracji i koordynacji społecznych przez gminy”,
- „Mobbing w miejscu pracy – rozpoznawanie i przeciwdziałanie”.

Ponadto w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Lublińcu Ośrodek skorzystał z dofinansowania kosztów kształcenia ustawicznego pracowników poprzez organizację szkolenia dla 9 pracowników Zespołu Usług Opiekuńczych, którego tematem było „Kompendium wiedzy dla opiekunów społecznych z zakresu psychologicznych aspektów opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2”.

3. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

XIII. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Kierownik ośrodka pomocy społecznej przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej, które zawarte są w „Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej”. Od roku 2012 na gminę nałożono ustawowy obowiązek przygotowywania corocznej Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, której celem jest przedstawienie potencjału sektora pomocy społecznej oraz potrzeb w tym zakresie w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Dane z oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku.